

„Primorec“
izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto **80 kr.**; za tuje drž. več poštni stroški.
„Soča“ z **„Gosp. Listom“** in **„Primorem“** stane na leto 5 gld. 20 kr. — Uredništvo in upravištvo je v *Gosposki ulici št. 9*

Primorec

Oglasi
se plačujejo za tristopno petit-vrsto:
enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „
večkrat po pogodbi.
Vsa plačila vrše se na-prej. — Posamične številke se prodajajo po 3 kr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotič).

* Naročnikom. — *Z današnje številke smo sklenili prvo poluletje. Mi smo napeli vse moči, da bi podajali svojim čitateljem kolikor največ mogoče berila. Uverjeni smo, da so naši naročniki zadovoljni z nami, saj se še pred malo časom ni nikomur niti sanjalo, da bi bilo mogoče podajati toliko berila za ubornih 80 novčičev. — Zdaj gre „Primorca“ nad 1100 med narod. Ker pa veliko naročnikov še ni izpolnilo svoje dolžnosti, lepo prosimo, da vsakdo poravnava naročnino do konca tega meseca. Dalje prosimo naročnike, naj bi nam skušali pridobiti novih naročnikov, ker se vedno ne bomo izhajali z dosedanjimi dohodki, zlasti zato ne, ker nemarni naročniki mnogo denarja unesejo.*

Interpelacija

poslanca dr. Gregorčiča in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda ministra notranjih zadev radi žaljenja verskih in narodnih čutov goriških Slovencev.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici je naznanilo c. k. okrajnemu glavarstvu za okolico goriško kot c. k. policijski oblasti za mesto goriško, da vsled soglasnega sklepa pri obnem zboru dne 7. aprila t. l. in v smislu zakonov o združevanju in zbiranju z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134 in 135, namerava udeležiti se letošnje procesije sv. R. T. dne 13. junija korporativno in z društveno zastavo, ter je prosilo, naj se mu odloči mesto v procesiji.

Z rešitvama z dne 4. in 7. junija je c. k. policijska oblast vzela na odobrovalno znanje to naznanilo ter odločila društvu mesto v procesiji.

Dne 11. junija, potem, ko je bilo že razposlano društvu dotično vabilo, uroči c. k. policijska oblast društvu predsedništvu drugo rešitev, s katero je prepovedala društvu zastavo z ozirom na javni red in mir.

Vsled tega so bili društveniki in goriški Slovenci, ki so v tem oziru z društvom jedinih mislij, silno razdraženi, in društvo se ni udeležilo teoforične procesije.

Na ustmeno uprašanje pri c. k. policijski oblasti po razlogih, iz katerih se je dala ona prepoved, ki je žalila ne samo društvo, marveč Slovence sploh v mestu in na deželi, se je glasil odgovor, da vsled slovenske propovedi, ki se je imela dne 31. maja na goriškem Gradu pred slovenskim občinstvom v slovenskem jeziku, in vsled člankov, katere je temu dodal neki goriški list, in katere je c. k. državno pravdnštvo, kakor navadno, pustilo mej svet brez vsakere ovire, je prebivalstvo razdraženo; da župan in občinski starešine so namenjeni, ne udeležiti se procesije, ako pojde z njo slovensko bralno in podporno društvo s svojo zastavo, ter da se je bati demonstracij neke svojati.

Ni dvoma, da razen g. župana, ki dela vse mogoče, da bi odpravil v Gorici slovenske propovedi, in mestnega starasinstva, ki v kljub hvalisanju oficijozne „Triester-Zeitung“ z dne 7. t. m. in v kljub temu, da se je c. k. uradnikom zapovedalo, stopiti vanj, hodi skrajno izključno italijansko pot, ni bil razdražen noben p a m e t e n človek po slovenski propovedi na goriškem Gradu.

Prav tako ni dvoma, da izključno italijansko misleče mesno starasinstvo goriško

se ima zahvaliti za svoje življenje, odkar so se zbudili Slovenci iz svojega narodnega spanja, edino le c. k. namestništvu, na čegar najmanjši migljaj bi razpadlo v nič, iz katerega je bilo vzeto po c. k. vladi, da torej sme le toliko demonstrirati ali z demonstracijami žugati, v kolikor mu to dovoli c. k. namestništvo.

Dosledno so zapisali Slovenci na dolžno knjigo c. k. namestništvu, ko so se pred par leti najrša zasramovanja in žaljenja slovenskega naroda bruhala v mestnem starasinstvu ter ponavljala v javnem listu, ne da bi bil vladni zastopnik ali državni pravdnik proti temu kaj rekel.

Ako se omenja, da so mogoče demonstracije neke svojati, treba odgovoriti, da vsak Slovenec ve, kako se morejo poštovati žuganja onemogle svojati, ki je mogoča samo po vedenju c. k. vlade, in kako treba s svojatjo postopati (z mokro junjo. Ur.); samo c. k. vlada se dela, kakor da bi se morala svojati bati in kot resno poštovati njeno groženje, ter ji daje s tem srčnost in jo ohranja pri življenju.

Slovenci se čutijo s tem, da jim je c. k. vlada iz ozirov na onemoglo svojat zabranila vršiti pravico, ki jim pristojna po državnih zakonih, udeležiti se namreč bogoslužnega dejanja na kolikor mogoče slovesen način, žaljenje v svojem verskem čutu in državljskih pravicah ter so radi tega po pravicah razdraženi.

Naj c. k. vlada le prezira rastočo nezadovoljnost primorskih Slovencev; a pride čas, ko bo potrebovala slovensko prebivalstvo ob meji, in kdaj spozna morda tudi c. k. vlada, da ni bilo dobro, vladati cesarju zvesto ljudstvo po predpisih radikalne italijanske svojati.

Obžalovati je, če misli c. k. vlada, da sme prezirati in žaliti verske in narodne čute Slovencev, da izpolni voljo svojati, katere predrznost presega le njena onemoglost.

Z ozirom na to dovoljujejo si podpisani vprašati Njegovo Vzvišenost, gospoda ministra notranjih zadev:

Ali meni Njegova Vzvišenost, da se strinja s koristjo, s častjo in z nalogo naše države to, da c. k. vlada prezira in žali verske in narodne čute slovenskega obmejnega prebivalstva v pokneženi grofiji goriški in gradiški, katero šteje dve tretjini vsega prebivalstva v deželi, in to iz stahu pred onemoglo svojatjo?

Na Dunaju, 18. junija 1895.

Dr. Gregorčič, dr. Ferjančič, Naberger, Kušar, dr. Klaič, Borčič, Dapar, Spincič, dr. Laginja, Biankini, Perič, Povše, Pfeifer, dr. Lueger, knez Liechtenstein, dr. Gessmann, Schlesinger, Jax, Steiner, dr. Lang, dr. Slama, dr. Dostal, Hajek.

Domače in razne novice.

* **Zaupen shod** Slovencev v Gorici je bil v nedeljo ob 3. pop. v dvorani „Goriškega Sokola“. Udeležilo se ga je okoli 60 povsem svobodnih mož, ki niso v ničemur zavisni od tujega upliva. Zborovanje je trajalo 2½ ure; bilo je zelo živahno, včasih celo viharno. Vsi govori so bili oduševljeno sprejeti; enako dve resoluciji. Te dve resoluciji objavi prihodnja „Soča“. Vse

drugo ostane zapisano le v srcih navzočih zaupnikov, ki bodo delovali po naukih, ki so jih slisali, in po sklepah, katerim so soglasno in oduševljeno pritrdili. Le naprej po začetni poti!

„Goriška tiskarna“ A. Gabršček se je še popolnila v vsakem pogledu tekom letošnjega leta; do konca avgusta pridejo pa še nova naročila, da bo mogla tako ustreči vsakršnim željam občinstva. Ker je vse novo in po najnovejših zahtevah te obrti in ker so v tiskarni le dobre moči, posebno pa vzgledno vodstvo, prosimo svoje prijatelje in znance, naj popolnem zaupajo svoja cenjena naročila naši tiskarni.

* **Poštena moka.** — O svojem času smo povedali, da je moral prenehati naš ogromni mlin v Stračicah, ker ni mogel zmagati strahovite konkurence z ogerskimi mlini. Razni časopisi so prinašali kaj čudne glasove o tem, kakó da morejo Madjarji tekovati celo z mlini v naših krajih ter jih celo uničiti. Mi smo zasledovali te časnikarske glasove; videli smo tudi, kakó so se češki peki uprli ogerski moki — in prišli smo do sklepa, da je treba — previdnosti. Ni vse dobro, kar je čeno in na videz lepo! — Zadnji čas je pa ustanovil v Gorici zalogo prav poštene, izborne moke g. Vinko Majdič v Kranju, ki ima velikanski mlin ob Savi. To zalogo ima naš rojak g. Ivan Kaučič na Kornu. — Rojaki! Tudi ta moka se bo težko borila z ogersko moko v ceni. Ali gotovo je, da v pošteni kakovosti jo veliko prekosi. Zato prav toplo priporočimo svojim rojakom to moko. Ne gledajmo na par desetice pri žaklju moke. Pozor!

* **Nadzorovanje.** — V četrtek je došel iz Rima general usmiljenih bratov P. Cassianus Maria Gasser in pregledal tukajšnje bolnišnico. Bil je jako zadovoljen z vsem, kar je videl tukaj. Z njim je prišel provincial avstro-češki P. Sobel. — Potem je odptoval na Dunaj. Nadzoroval bo vso avstrijsko-češko pokrajino svojega reda.

* **Škropite trte!** V Dalmaciji, kjer so se razširile skoro vse trtne bolesi najzadnje za vsimi avstrijskimi kronovinami, nastopila je letos peronospora v taki meri, da je uničila n. pr. v Jelsi, Šolti in Makarski, kakor se poroča, v malo dneh skoraj ves obilen trtni zarod in listje. — Peronospora je gljiva, ki se razširja in množi po šporah. Razširjanju peronospore, kakor tudi vsim drugim gliivicam, ugaja posebno gorkota in vlaga. — Vse to smo v Dalmaciji imeli letos v obili meri, kar je pripomoglo, da se je peronospora silno naglo razširila in napadla zarod, da ta, rekel bi, v malo urah odpada. Takó, od peronospore napaden zarod, opazil sem tudi po otocih Pagu, Silbi, Olibu in Ugljanu. — Dalmatinski vladi v Zadar prihajajo uzorci okuženih trtnih mladik ter vsakdo prosi sveta. Ljudje so se naveličali trte škropiti z modro galico, kakor češ, da nič več ne pomaga, kar pa ni resnično.

Škropljenje z modro galico in apnom ali sodo je gotovo sredstvo, o čemur se je prepričal vsak Primorec, a škropiti je treba vedno prej nego je trta napadena, drugače resnično mnogo ne pomaga.

Kakor hitro se na mladikah 3-4 listi dobro razvijejo in se zarod prikaže, treba je nemudoma škropiti. Ker peronospora ves

zelene trtne dele napada, radi tega je treba skrbeti, da škropljenje kolikor mogoče vse doseže, mladike, listje in zarod. — Zastonj bilo bi hišo zavarovati, kadar že gori, isto tako, zastonj je trto škropiti, kadar je že vsa od peronospore plesnjava. Kolikor je bolj spomladi in v poletju mokro, tem večkrat treba škropiti.

Letos je mokro, in kedor ne bode pazil sokolskim očesom, dohiti ga nesreča, ki mu ne pokvari le letošnji pridelek, nego tudi upanje za bodoča leta, radi tega pozivam domorodce: škropite, škropite, škropite! Š . . . . . l j.

* **Banka „Slavija“.** — Zopet smo prejeli par glasov z dežele o brezvestni hujskariji tujih agentov proti temu slovanskemu zavodu, ki je hud trn v peto židovskim spekulantom. Ako razni zavodi pošteno postopajo, da celó marsikje prestopajo določene meje, ako gre za majhne svote, to je zasluga največ banke Slavije, katere se bojé. — Prosimo, da se nam naznanjjo vselej imena obrekovalcev te naše zavarovalnice.

Tržne cene. — K a v a Santos gld. 150 do 152. Sandomingo gld. 168. Java 168, Cejlon gld. 185, Moka 195. Sladkor 30. Špeh 52. Petrolj v sodu 20 $\frac{1}{2}$, v zaboju 650. Maslo surovo 72 kuhano 88 do 92.

Môka: st. I. gld. 12.60, II. 12.30, III. ogerska 11.60, III. Majdič 12, IV. 11.20, — V. 10.80, VI. 10.50, — Otrobi debele gld. — drobne gold. — Turšica navadna gold. 8 do 8.50. Oves gld. 7.50.

Osebné vesti. — Profesor na ljubljanskem učiteljskem, g. Viktor Bežek, je premeščen na žensko učiteljsko v Gorico. — Višjega dež. sodišča svetnik gosp. Klement Mrak v Trstu je dobil red železne krone III vrste.

Umrla je v sredo v najlepši dobi 38 let g. Matilda Cociancig, soproga bratu deželnega poslanca g. Andreja Kocjančiča. „Corriere“ je porabil to priliko za prav neumestna pretiravanja. Pogreb je bil v petek ob 10. uri v Ločniku. N. v m. p.!

Petje v cerkvi sv. Antona. — Na god sv. Antona in sledečo nedeljo so slišali ljudje v svojo nemajhno zadovoljnost, da se je razlegalo s kora čvrsto, lepo ubrano petje iz novih grl; posebno lep je sopran. Veseli nas ta sprememba, ker poprej se je čula 15 let vedno ena in ista maša. — Ta novi zbor je sestavil in izuril g. Mihael Komel.

Iz Gorice: V goriškem „Corrieru“ smo čitali, da prispeva naša občina znatno svoto za „Lego Nazionale“, mej tem, ko ji primanjkuje denarja za domače potreščine, četudi nas naši mestni očetje osrečujejo z vedno večjimi dokladami od leta do leta.

Naši starešine znajo pa tudi stediti; evo vam dokaz: Ulica Pietro Zorutti — tako so jo imenovali na čast svojemu velikemu patrijotu — se ne popravlja že celih pet let, četudi sta hišna posestnika H. i K. opetovano prosila, naj se vendar popravi vsaj za silo; in četudi se je o tej ulici že jako rezko pisalo v goriškem „Corrieru“. — Naveličali so se vednih pritožb, pripeljali dva voza debelega grušča (debelega, da bolj zaleže. Opazka stavčeva) in — posuli en košček ulice. — Povero Pietro Zorutti; zakličí svojim rojakom di puro sangue: „Dobri patrijotje, imejte usmiljenje z menoj, popravite mi vendar ulico, da se o njej ne bode govorilo nedostojno in sramotno; če pa ne morete ali nečete, prekrstite jo vsaj v ulico sv. Cirila in Metoda in videli bode, da jo bodo Slovenci tako „fajn štimali“, da bi se po njej brez skrbi lahko vozil sam naš illustrissimo Sior Podestà“.

Izletniki iz Vidma. — Dne 16. t. m. je prišlo v Gorico 60 učencev učnega zavoda „scuola tecnica“ v Vidmu pod vodstvom dveh profesorjev. V mesto so prikorakali po glasovih trobent, ali pri gledišču so morali umolkniti na ukaz jednega redarja. Obedovali so „pri zlatem angelju“. Počastil jih je z dohodom sam prejasni, premodrí, prezmerní, šovinizma prosti (druge naslove glej v „Triesterici“) podestà dr. Venuti. — Komentarja ni treba! Tako se godí v Gorici

v času, kateri krasno označuje danes priobčena interpelacija dr. Gregorčiča.

Laški odvetniki so najzagrizenejši naši nasprotniki in sovražniki našega jezika. Pokazujejo to vsak dan in pri vsaki priliki v dež. in mest. zboru, pri okr. in okrož. sodišču. Že slov. ime, slovenski kraj — če je slovenski pisan — bode jih v oči in jim je groza.

Če pri kakem sodišču naletijo na kak slov. zapisnik, bežijo pred njim kakor pred gadom. Podpisati ga seveda nočejo, ker bi to oskrnilo njih čisto italijanski značaj. Da take nestrpné in gade redi večinoma le naše ljudstvo, je za nas največja sramota, da jim pa služijo naši sinovi, da jim stranke naganjajo naši ljudje, je že sramota nad sramoto. Kdor razmer ne pozná, moral bi se čuditi, kako more v taka gnezda zaíti le en sam Slovenec. In vendar jim padajo v pesti dan za dnevom slov. ovčice. Lehko umevno! Po vseh kotih, po vseh ulicah, po vseh uradih, pred svojimi pisarnami imajo nastavljené lovce, ki lovijo in jim naganjajo slovenske ovčice, da potem za slov. denar najkruतेjšje bijejo slovenskem čustvu v obraz.

To nesramno lovljenje vrši se ne le zunaj, ne le v uhodih, na stopnjicah, v predsobah, ampak že v sodnijskih prostorih samih. V zadnjem času došlo nam je toliko dokazov, da sodnijski uradniki delajo propagando za laške odvetnike, da se nam zdi že skrajni čas, da tudi tem brezvestnim in nesramnim šeškarjem napovemo boj.

Začnimo danes s slučajem, ki se je pred kratkim pripetil pri kanalskem sodišču. Kakih 13 obtožencev si je imelo izbrati za glavno razpravo pri tuk. okrož. sodišču zagovornika. Bili so za to pozvani pred kanalsko sodišče. Eden njih si je izprosil uradnega zagovornika, ki bo seveda Lah. Drugi so si pa pridržali pravico, izbrati si svojega zagovornika po svojem okusu! Koj se jim je ponudil neki sodnijski uradnik, da jim on priskrbi — „enega finega dohtarja“. Sestavil je takoj pismo na nekega Lahona, (in čifuta), katerega jim je prav gorko priporočal. Da bi ta odvetnik izvedel, kdo mu je nagnal teh 13 ali 12 tolstih ovac, podpisal se je — pa prav ponižno zdolej v kotiču, — da bi „l' illustrissimo“ vendar le vedel, komu tiče morebitna nagrada. Tega odličnega narodnjaka in uradnika ne smemo prikrivati slovenskemu svetu; zove se: Josip Vittori.

Dokaze imamo v rokah ter smo pripravljene podati je vsakomur na ogled, zlasti g. c. kr. okr. sodniku, če misli — kakor, drugače ne pričakujemo — varovati sodnijski ugled ter pojasniti svoji m uradnikom, čemu jedó slovenski kruh na slovenski zemlji.

Z zelenjadnega trga nam prihajajo pritožbe, da magistratni komisarji tudi tam izkazujejo dvojno mero: laške branjevke dobivajo prva mesta, slovenske pa zapored tam kje zadaj. Neka žena iz Št. Andreža se je prav razjokala vsled takega pošikanja v malovredne kote. — Opozarjamo kupovalce, naj pa oni popravlja krivico s tem, da poiščejo take ženice po kotih ali v notranjih delih trga.

Pretep. — Vinkoštni ponedeljek so se stegli fantje na Bači pri Sv. Luciji. Okolo polnoči je eden z nožem tovarišu prerezal trebuh, da so se pokazala čreva. Ranjenec je obležal na cesti in ni mogel ustati; drugi so prišli ter ga odnesli na dom. Drugi dan je šel hudodelnik sam v Tolmin in se predstavil okrajnemu stražmojstru, ki ga je potem odvedel v zapor. Čuje se, da je tu uphvalo večletno sovraštvo. Sploh se navajajo različni razlogi. Toda pravi in jedini uzrok sta — zganje in premehka krajna policija. Da so krčme o pravem času zaprte, bi gotovo ne doživelí toliko hudega. Ranjenec menda okreva.

Tudi na Ponikvah so se baje fantje ta dan stegli in enemu tovarišu močno poškodovali glavo.

Nova mitnica v Gorici. C. kr. namestništvo v Trstu je dovolilo, da se osnuje mitnica na občinski cesti, ki vodi k skladiščem južnega kolodvora v Gorici. Ta cesta je bila zgrajena 1894. leta. Pobiranje mitnine je dovoljeno za 5 let, namreč od 1. julija

1895. do konca junija 1900. Pobiralo se bode po 2 kr. od vsake vprežene živali, po 1 kr. od vsake glave velike in po $\frac{1}{2}$ kr. od vsake glave male klavne živine. Mitnico je plačati toliko idočim tje, kakor tudi idočim nazaj. Ta denar pripade občini goriški v prid. Glede oproščenja mitnine veljajo iste določbe, kakor pri državnih mitnicah.

Kje so hujskači, ki dražijo proti Slovincem, da mora posegati umes politiska oblast in raje žaliti Slovence nego kreniti jih po prstih? Evo jeden slučaj! — 12. t. m. je šel naš urednik v kavarno „Imperiale“ na Travniku. Pri vratih je sedel raztegnjeno dotlej nepoznani mladič, ki se je že večkrat izzivajoče posmehoval, ko je šel urednik mimo njega. Ta človek govori proti uredniku zaničljivim glasom: Domani buteremo acido fenico sulla bandiera. (Jutri vržemo žvepleno kislino v zastavo). Umevno je, da v slovensko zastavo podpornega društva. Urednika je razgrela ta predrznost in uprašal je natakarja, kakó se imenuje oni napeže. Ta odgovori: „non son miga polizai“ — ali oni grozilec se sam predstavi in pravi: „mi son Giovanni Primas“. Urednik pravi: „Prav, za to se bomo videli drugjé!“ — Ta Primas je arhivar pri mestnem magistratu. To je zopet jeden dokaz več, kakošne ljudi imamo na goriškem magistratu! — In take odnošaje hvali tržaški oficijozni list.

Drzna breztaktnost. — Po procesiji sv. R. T. je spremila mestna godba vedno vojake do vojašnice. Letos je godba tudi to nameravala, kakor vedno; ali za godbo so se koj postavili ognjegasci. Ko je stotnik to opazil, je takoj zapovedal četi, da je krenila skozi Generališče v ulico za Mesnicami in domov.

Šulferajnska slavnost v „Tivoli“ je podala našim Nemcem dokaz, da v Gorici ne bodo postavljali nijednega stebra germanskemu mostu do Adrije. Slavnost sama na sebi ni podajala nikakega dušnega užitka, ako izvzamemo mestno godbo. Udeležencev je bilo takó malo, da niso zasedli niti prostorov v glavnem parku pred poslopjem. Na travniku, kjer je stalo okoli 20 miz, ni bilo niti jednega človeka. Natakarjev je bilo pripravljenih menda 18; jedil ni slo skoro nič, da ima gostilničar ogromno škodo; pijače ni slo niti toliko, kolikor navadne praznične dni. — Slavnost je počastil z navzočnostjo tudi mestni župan, da se takó laska Nemcem in vladi in da lože pritiska Slovence. Kajpak, Nemci se mu ne zdé nevarni, pač pa se boji Slovencev kakor hudíč križa. Ali v svojih štacunah se ni bal Slovencev, ki so ga zredili, da je postal celó župan goriški! Čistega dobička (!) je dala baje 350 gld. No, gospodje so morali precej pritisniti mošnjčke! Ali prav bi bilo, da bi odškodovali v prvi vrsti krčmarja, kateremu so naredili zdatno škodo s svojo slavnostjo!

Izpred sodišča. — Dne 12. t. m. je bilo več razprav pred mestno odrejenim sodiščem v Gorici, pri katerih sta slovenski narekovala zapisnike odvetnika dr. Stanič in dr. Jos. Tonkli. Tudi dr. Raimondo Luzzatto je bil navzoč. Po končani razpravi sta odšla iz razpravne dvorane oba slovenska zagovornika; ko je dr. Stanič, ki je zadnji izšel, še-le vrata zaprl za seboj, uskliknil je dr. Raimondo Luzzato na ves glas, raztegnivši roki v zrak: „Adesso gavemo un poco d'aria!“ Ta usklik so slišale razne osebe, ki so razumele, da je bil namenjen slovenskima odvetnikoma. Gospod Raimondo L. se je menda že nalezal slovenskih grošev, ko tako neprevidno izkazuje svoje prave občutke; s tem je pokazal tudi, da je pravi brat svojih čifutskih tovarišev. Drago nam je, da so čuli usklik nekateri naši ljudje, in so se tako osebno prepirali o resni potrebi, da se Slovenci dajo zagovarjati le po slovenskih odvetnikih, ki bi potem v kratkem zadušili upliv čifutskih odvetnikov na Goriškem tako, da bi imeli še manj zraka kakor doslej. Pred leti je imela čifutska gospóda v Gorici preveč zraka, sedaj priznava, da ga ima še malo, pride pa čas, ko ne bode imela čisto nič zraka, ampak se zaduši popolnoma v slovenski sapi. In ta čas pride gotovo!

Šolske novice. C. kr. gimnazija završi šolsko leto 4. julija in potem začne zrelostni izpit. — Na ž. pripravnici začne se zrelostni izpit 10. julija. Oglasilo se je čez 60 kandidatinj.

Ponesrečen sprevodnik. Na Soskem mostu pri Gorici je ponesrečil sprevodnik jutranjega tržaškega vlaka. Ko je kupiral vozne listke, je padel s stopnic vagona in se teško poškodoval na glavi. Prvo zdravniško pomoč je dobil na goriškem kolodvoru, potem pa so ga prevedli v Trst k njegovi rodbini. Poškodovalec se zove Ivan K u n c in je star 31 let. Poškodbe niso nevarne in utegne skoro okrevati.

Irredente ni! — „Wiener Allg. Ztg.“ je razkrila ta-le dogodek: Ker je bilo napovedano, da presv. cesar osebno otvori novo vseučiliško poslopje v Gradcu, se je prostovoljno razpustilo tamošnje laško akademsko društvo „Unione academica italiana“, da mu ni bilo treba udeležiti se lepe slavnosti. Prof. I v o je nagovarjal laške vseučilišnike, naj se pa kot navadni slušatelji udeležijo slavnosti, a v odgovor je dobil — mačjo muziko. — Kaj pravi na to „Triester Zeitung“? Iz teh mladičev bodo kdaj tudi c. kr. uradniki katere bo hvalila, da so pametni, trezni možje, prosti vsakega šovinizma!

Učiteljsko društvo za sežanski okraj je poslalo svojo zaupnico deželnim poslancem tudi na deželnega glavarja, da jo „po najumestnejšem potu blagovolil objaviti vsem p. n. gg. deželnim poslancem“. To je deželni glavar izvršil v litografiranem dopisu z dne 4. t. m. vsem poslancem.

Iz Št. Petra pri Gorici nam poročajo, da je sklenilo tudi tamošnje starašinstvo, da naj se ne dovole več javni plesi. Zivili Šempeterci! Naj bi se enako sklenilo povsod v okolici! S tem ob enem zabranimo goriškim mestnim godcem pot na slovensko zemljo.

Nekoji mladiči v Št. Petru niso zadovoljni s tem sklepom, zato pogosto razgrajajo in tuljijo — laške pesmi, da bi bolj jezili tamošnje možake. Časti si ne delajo! — Nasprotno pa si dela vso čast pevski zbor društva „Slovenska zveza“, ki prav uzorno napreduje. Učeraaj je priredil podoknico svojemu predsedniku g. Jakončiču za god.

Gg. pevovodjem. Iz sv. Križa pišejo „Ed“: „Tukajšnje pevsko društvo „Skala“ bi rado najelo pevovodjo. Ker pa pri skromnih močeh tega društva istemu ni mogoče, da bi iz svoje blagajne moglo primerno plačevati pevovodjo, izjavil se je g. Ivan C a h a r i j a iz Nabrežine pripravljene, vsprejeti v svojo službo gospoda, ki bi bil sposoben za dopisovanje v nemščini in ki bi zajedno poučeval v petju pri našem društvu. G. Caharija bi mu dajal 30 gl. na mesec. S tako plačo se že da živeti v Nabrežini. Ustreženo bi bilo nam in gospodu Cahariji: mi bi imeli toli zaželjenega pevovodjo, g. Caharija pa svojega korespondenta. Kdor bi torej želel nastopiti to dvojno službo, naj se oglasi takoj. Druge slovenske liste prosimo, da ponatisnejo ta poziv.

Iz Čepovana se nam pritožujejo, da dobivajo tamošnji obrtniki in trgovci iz Gorice opomine za plačanje dohodnine, ki so sestavljeni izključljivo le v italijanskem in nemškem jeziku in sicer v dvojnati obliki, to je, opomin je tiskan dvakrat italijanski in dvakrat nemški. To je menda najnovejši uzorec, ki se le pri Slovencih uporablja! V Čepovanu ni ne Nemcev in ne Italijanov, in to bi vendar morala znati c. kr. davčna oblastnija v Gorici. Naše trgovce in obrtnike v Čepovanu in drugod pa pozivamo, naj najodločneje zavrnejo vsak uradni odlok, ki ni sestavljen v slovenskem jeziku, kajti c. kr. uradi so dolžni za Slovence uporabljati slovenske tiskavnice. Vsako vsiljevanje neslovenskih odlokov med Slovence je protipostavno. Opozorjamo torej Slovence, naj se odločno postavijo po robu takim odlokom.

Strelna je ubila na Vogerskem dne 11. t. m. ob 4. uri zjutraj 8-letnega dečka v postelji. Udarila je v hišico, ki stoji na jugu od vasi „na Brjah“ in sicer v vrh svisel, tekla navzdol po vezilnem železu in v steni razmočenem lesu. V prvem nadstropju

je preskočila v spalnico, kjer je spala cela družina. Nesrečni deček je držal noge blizu sviselske stene in postal takó pravi prevodnik. Tekla je strela po njem in osmodivši mu glavo preskočila na pod, vila po kotih spalnice okol drugih posielj in izginila slednjič v spodnje prostore in v zemljo. Ostala družina je bila le omamljena.

Poškodovana hišica je bila zavarovana pri „avstr. Feniks-u“.

Nov brzojavni urad. — Pri poštnem uradu v Kozini, okraj Sežana, bil je z dnem 15. t. m. osnovan brzojavni urad z omejeno podnevno službo.

Iz Komna pišejo „Domovini“: V tem trgu je narodna zavest precej zanemarjena. Ondotni narodnjaki imajo sicer „Bralno društvo“, a ono ima kaj malo članov. V tem trgu silno slabo vplivajo v tem oziru nekateri uradniki in trgovci italijanske narodnosti, kateri vse preveč svojo italijanščino v družbo in urade silijo, kar je v takem slovenskem kraju, kakor je Komen, gotovo neprimerno in tudi nepostavno. Kar se mi je v tem kraju najbolj dopadlo, to je c. kr. drevesnica za vzgojo igelnatega gozdnega drevja; kar pa tujca in menda tudi domačina najbolj jeziti mora, to je ostudno piskanje vaškega pastirja, ko kliče zjutraj čredo na pašo. V ta namen rabi namreč najslabšo in najostudnejšo piščalko, da slabše zadnji pastir v italijanskih Abrucah, kjer so te piščalke (Dudelsackpfeife) doma, imeti ne more“.

Iz Ločnika. — „Corriere“ poroča, da je bila tamošnja cerkev skoro prazna med vsakoletno slovensko propovedjo na praznik sv. R. T., pozneje pa se je hitro napolnila. — No, nič novega, Lah! se po navadi odlikujejo s svojo odsotnostjo med propovedjo, naj bo slov. ali laška.

V vojaški zalogi v Gorici bo 2. julija dražba za dobavo sena, slame, drv in premoga v času od 1. sept. t. l. do konca avgusta 1896. Pogoji so na ogled pri imenovani zalogi v Gorici, pa tudi pri okrajnih glavarstvih. — Opozorjamo svoje rojake na to podjetje, ki daje včasih podjetnikom lep dobiček.

Opomin. — Nekdo si je izposodil pri našem uredništvu nemško-slovenski slovar nove izdaje. Prosimo, da ga takoj vrne.

Društvene vesti.

„Del. bralno društvo“ v Idriji priredi dne 29. t. m. z društvenimi tamburasi izlet v Cerkno. Odhod točno ob 1/2 1. uri popoldne iz Idrije. Izlet pri neugodnem vremenu izostane.

— Iz Kanala: Poverjenstvo „Matice Slovenske“ za kanalski okraj je prevzel trgovec g. Anton Gabrijelčič v Kanalu. Gg. udje naj mu blagovolé čim prej poslati letnino.

— Pevsko društvo „Nabrežina“ vabi k veselici katero priredi dne 29. junija 1895. na lepo okrašenem dvorišču g. Silvestra Caharija s sledečim vspredom: 1. „Najprej“, koračnica, godba. 2. Pozdrav predsednikov. 3. Hr. Volarič: „Slovenca dom“, možki zbor. 4. „Venček slovanskih pesmi“, godba. 5. Hr. Volarič: „Slovanski svet“, možki zbor. 6. „Brez tebe ljubezna“, godba. 7. K. Bendl: „Svoji k svojim“, možki zbor. 8. „Mila lunica“, godba. 9. Hr. Volarič: „Pomladanska“, možki zbor. 10. Valček, godba. 11. „Kateri bo?“, soloigra. (Doktor Bistroglav poje pesem sè spremljevanjem zboru). Po igri bo ples. Vstopnina k besedi za osebo 20 kr., k plesu za gospode 10 kr. komad; sedeži za osebo 20 kr. Začetek ob 5 in pol zvečer. Ker je polovica čistega dobička namenjena po potresu ponesrečnim Ljubljancem, radodarnosti se ne stavijo meje.

Ostala Slovenija.

* „Parla per cristian!“ Pod tem naslovom piše „Ed.“ iz Trsta očividec: Dne 5. t. m. moral se je kmečki mladenič Josip Mrevlja iz Lokve javiti v vojaških stvarih pri tukajšnjem magistratu. Došedši zjutraj v vežo magistratne palače se je uljudno poklonil tam stoječemu

vratarju, katerega je mladenič menda smatral bogsigavedi kako imenitnim gospodom. A kmetič ni znal, ob kateri uri naj se prijavi, zato je prav uljudno naprosil gospoda vratarja (seveda po slovenski, ker laški ne umeje), naj ga blagovoljno upoti. A naš vratar je zarenčal nanj: „Va, va via de kva! Parla per cristian, dopo te risponderó!“ („Beži od tu! Govori kristjanski, potem ti odgovorim!“). Kmetič seveda ni razumel tega uljudnega odgovora vratarjevega, zato je ponovil prošnjo. Vratar je v odgovor še odurnejše zarenčal nanj. Slučajno je bil tam prisoten javen postrežček, kateri je pokazal kmetiču devet prstov, reksi „Devet ura“. Mrevlja je sedaj znal, kedaj se ima vrniti; kako pa se mu je dogodilo ob 9. uri pri osornem vratarju, tega ne znam. Kar sem vam tu sporočil, storil sem le zaradi tega, ker je sramotno, da se na mestnem magistratu na tak način mrzi slovenski deželni jezik! Ako magistrat vsprejema davke od Slovencev, naj tudi pouči svoje organe, da bodo spoštovali slovenskega kmeta baš tako, kakor laškega gospoda. Kdo bi bil odgovoren zató, ako bi bil kmetič kaznovan zaradi tega, ker ne bi bil prišel pravočasno? Nihče drugi, nego neuljudnost vratarja Slane.“

Petindvajsetletnica „Naše Sloge“. Dne 27. junija t. l., to je v četrtek prihodnjega tedna, bode praznovalo glasilo istrskih Hrvatov, velezaslužna „Naša Sloga“, petindvajsetletnico svojega na težkih borbah in tudi lepih vspehah bogatega obstanka. Odbor za proslavo petindvajsetletnice je izdal nastopni poziv: „Podpisani prosijo vse bivše in sedanje sotrudnike časopisa „Naša Sloga“, da mu pomorejo se svojimi prispevki okrasiti številko „Naše Sloge“, ki izide v četrtek, dne 27. t. m., v svečani obliki. V Trstu, dne 8. junija 1895. Odbor za proslavo petindvajsetletnice „Naše Sloge“: Predsednik: dr. Gustav Gregorin, tajnik: Matko Mandić, blagajnik dr. Josip Abram.

Program: 1. Dne 27. junija 1895. ob 8. uri zjutraj bode sv. maša v cerkvi pri sv. Antonu novem za pokojne utemeljitelje lista „Naše Sloge“. 2. Ob 9. uri predpoldne bode sestanek poverjenikov stranke in prijateljev našega lista v prostorih slovanske čitalnice, via S. Francesco št. 2. (Sestanka se bodo smeje udeležiti le tiste osebe, ki se oglasijo o pravem času za ustopnico. Ustopnice se dobivajo pri uredništvu „Naše Sloge“). 3. Ob 1. uri popoldne bode skupen obed v dvorani Čitalnice. (Kuvert za osebo bode stal 1 gl. brez vina. Za banket treba se oglasiti pri uredništvu „Naše Sloge“ najdalje do 23. junija t. l. Dobro bi bilo, da se vnanje gostje oglašé o pravem času tudi radi stavanja.)

Istra. — Istrska vinarska zadruga ima na češki narodopisni razstavi poskušalnico št. 19. Ista je vedno tako natlačena, da gostje nimajo dovolj prostora. Istrski teran posebno ugaja; zraven tega beli in črni muškati, refoški in belo namizno vino. Moškati uživajo najrajše gospe. Ta poskušalnica je dala povod, da naročajo istersko vino iz vseh čeških krajev ne samo radi dobre in nepokvarjene kakovosti, ampak tudi s stališča slovanske uzajemnosti. Istersko vino ima vsled tega v Češki lepo prihodnost, za kar gre največja zahvala dr. Laginji, ki si prizadeva, upoznati tujce z domačimi vinskimi pridelki. On je tudi osebno v Pragi uredil poskušalnico. — Enako bi bila lahko dobila naša goriška vina jedno poskušalnico, ako bi se bil kdo pravočasno pobrigal za to. Ko se je naš urednik spomnil na to, da bi on oskrbel ono, na kar so pozabila razna društva, je bilo že prepozno, ker so bile oddane že vse poskušalnice. Vendar je še čobil zagotovilo, da mu bo prepuščena prva poskušalnica, ki bi ostala prosta, ako bi se kak najemnik premislil. Ali to se doslej še ni zgodilo. Naši sosedje Istrani so nam dali dokaz, da je treba — delati!

Strašna nesreča v Rovinju. Kratkemu poročilu v predzadnjem izdanju „Soče“ o veliki nesreči, ki se je pripetila na praznik sv. Rešnjega Telesa v Rovinju, dodajemo te-le podrobnosti: „V ulici Spirito Santo umrl je 18-letni mladenič, imenom Dominik Massarotto. Po večernicah zbrali so se sorodniki pokojnikovi pri mrtvaškem odru, in prišlo

je več iz cerkve prišedših ljudij pošropit mrliča. Zbralo se je v dotični, pritlični sobi kakih 60, 80, morda nad 100 ljudij. H krati udrl se je strohneli pod, — bila je 8. ura — in ljudje, tramovje, deske, sip, vse je padlo z mrličem vred in strašnim ropotom v klet, kake 3 metre globoko. Hipoma bilo je vse mesto na nogah. Urno so se ljudje lotili dela, da izkopljejo nesrečnike iz ruševin. Dasi je bila klet, kakor rečeno, samo 3 metre visoka, se je vendar trinajst oseb o padu ubilo, ali v sipu zadušilo, nad dvajset pa jih je težko ranjenih. Med mrtvimi je tudi nevesta pokojnega mladeniča. — Kdo naj bi opisal srce pretresujoče prizore, ki so se dogajali na kraju nesreče!? Jok in stok, kričanje in tarnjanje razlegalo se je vso noč po mestu — a nesrečnih žrtev ni več obudilo k življenju. Ubogi črv, ki se ponosno nazivlja „človek“! A ne ve, kje, kedaj in kako ga doleti smrt, ki hipoma konča vse nade, sanje, tugo, skrb in strah pred smrtjo. In kako je bilo mogoče, da se je toliko ljudij ponesrečilo, dasi so padli z neznatne višine? Na gnječo ljudstva padli so tramovi, pohištvo, razno orodje itd. A Bog sam zna, koliko jih je našlo smrt pod rokami in nogami onih, katerim je bila sreča toliko mila, da so padli na druge, in potem, hoteči rešiti si dragoceno lastno življenje, brezobzirno teptali po drugih nesrečnikih! Najživejša domišljija more si predočiti grozen le ta prizor. In med tem se je razlegalo v noč divje kričanje ranjenih in umirajočih. Najsrečnejši v tem strašnem živem kupu bil je pokojni Massarotto. Tudi njemu je razbil tram lice, toda ni več vzdihal. Mirno je ležal med živimi . . . . .

Iz Ljubljane pišejo dne 16. t. m.: Skoro sleherni dan je občutiti rahlo zibanje zemlje, toda ta prikazen ne straši prebivalstva prav nič več, ker se je že privadilo na „nemirna tla“. Šole so se odprle z ozirom na splošni mir ljudstva zopet dne 17. t. m. — Deželno gledališče je skoro popolnoma popravljeno ter predstave zopet prično prihodno jesen.

Državna podpora Ljubljani in drugim, po potresu oškodovanim krajem. Vladna predloga določa za kraje prizadete po potresu na Kranjskem in Štajerskem podpore in brezobrestnega posojila skupaj štiri milijone in sicer 3.970.000 gld. za Kranjsko in 30.000 gld. za Štajersko. Za Ljubljano je odmenjeno: brezobrestno posojilo za zgradbo in popravo privatnih poslopij v znesku 1.700.000 gld.; podpora, katere ni treba vrniti, v znesku 100.000 gld.; za popravo cerkva in duhovskih poslopij 100.000 gld., katerih ni vrniti; za popravo mestnih poslopij in poravnavo drugih, po potresu nastalih troškov, brezobrestno posojilo v znesku 50.000 gld.; za ustanovitev mestnega regulacijskega fonda brezobrestno posojilo 100.000 gld. Za ostale, po potresu oškodovane kraje na Kranjskem: za popravo in zgradbo poslopij brezobrestno posojilo v znesku 1.245.000 gld.; podpore, katere ni vrniti, v znesku 200.000 gld.; za popravo cerkva in duhovskih poslopij podpora 300.000 gld., katere ni vrniti; za popravo oziroma zgradbo ljudsko-šolskih poslopij 40.000 gld. Trgovcem in obrtnikom, ki so vsled potresa pomoči potrebni, je odmenjeno: 100.000 gld. brezobrestnega posojila in 10.000 gld., katerih ni treba vrniti, podpore. Brezobrestna posojila naj dobe le tisti posestniki, ki so vsled potresa pomoči potrebni postali in sicer proti zemljejknjižnemu zavarovanju posojila ali, če dotična občina prevzame jamstvo za plačilo. Posojila, katera dobe trgovci in obrtniki, bode vrniti tekom treh let, druga posojila pa v 15 enakih letnih obrokih od 1. januarja 1901 naprej začenshi.

Od čistega dobička, kateri se je naredil pri slavnosti v dunajskem mestnem parku, dobi Ljubljana 8700 gld.

Štajersko. — Ko se je prve dni cesar v Gradci mudil, imeli se Gradčani lepe, prazniške dneve. Presvetli vladar je bil pričujoč pri slovesnem otvorjenju novega vseučiliškega poslopja in deželnega muzeja ter je obiskal mnogo zavodov. Gradčani pa vendar niso mogli se pri tej slovesni priliki zatajiti svojega prevelikega nemškega mišljenja in nekateri

židovski žurnalisti so celo slovanskim dijakom zamerili, da so bili pred vseučiliščem svojega ljubljenskega vladarja skupno z „živio“-klici pozdravili. Dobro je bil pri tej priliki častnik izplačal hišnega posestnika, ki je bil nemško zastavo razobesil. Rekel mu je: Na Nemškem pozdravljajo s takimi zastavami nemškega cesarja; mi smo pa na Avstrijskem, in naš cesar nima teh zastav. — Odločnemu častniku se je mož udal in skrtil je „frankfurtarce“. Čast pravemu avstrijskemu vojaku! — Ravno tako so morali odstraniti nemško-pruske zastave na gradu na višji migljaj.

— Dne 14. t. m. je bil promoviran doktorjem prava sub auspiciis Imperatoris g. Ivan Žolgar v Gradci. Torej prvi, ki je na novi graški univerzi prejel to izredno čast, je sin majke Slave. Isto tako sta prva, ki sta ravno na tem vseučilišču prejela doktorski klobuk, bila Slovenca.

— Zrelotna preskušnja pričela je 10. t. m. na celjski gimnaziji. Vdeležilo se je 25 dijakov. Med temi 19 Slovencev in le 6 „Nemcev“. Številke govori!

— V Rimskih toplicah je bival dr. Smolka, bivši predsednik poslanske zbornice; vendar se je kmalu zopet vrnil domov, ko se mu je bilo zdravje na boljše obrnilo.

— Pri posestniku Zavolovšku v župniji ksaverijanski so trli lan. Kar se jame lan vsled prevelike gorkote pariti in plamenom goreti. Sestra gospodarjeva plane v peč, da bi ogenj pogasila, a vratca se za revo zapró in ona zgori, tako, da so še čevlji popolnoma razpadli, le pas in škapulir 3. reda sv. Frančiška ostala sta nepokvarjena!

— Načelnikom v okrajni zastop ormoški voljen je bil dne 5. t. m. namesto dr. Grešaka č. g. W. Venedig, župnik ormoški. Dekan g. Albin Schwinger odložil je mesto podpredsednika.

— Slovensko politično in gospodarsko društvo za ljutomerski okraj se je dne 26. maja t. l. ustanovilo. Predsednikom je bil izvoljen g. posestnik Ivan Kukovec; podpredsednikom g. odvetnik dr. Fr. Rosina; tajnikom g. zdravnik dr. Ant. Mihalič; blagajnikom č. g. kaplan Jož. Ozmeč.

— Odkritna slavnost Krempejlovega spomenika bode dne 11. avgusta t. l. pri Mali nedelji. Vsa slov. društva se najljubneje prisijo, naj se pri nastavi svojih veselje ozirajo na to slavnost.

— V Podrežju pri Mariboru je letos spomladi nastalo malo jezero, ki pokriva 36 oralov zemlje. Njive in travniki so pod vodo, in pridelki so uničeni. To jezero je v zadnjih 25 letih dvakrat nastalo ter zopet usahnilo. Ljudje trdijo, da je to jezero nasledek potresa.

O razmerah beneških Slovencev poroča „Domovina“, da je ondi gledé narodnosti jako na slabem. Njih duhovniki ne znajo toliko slovenski, kakor pri nas šolski dečki; mesto učiteljev imajo največ le italijanske učiteljice, katere nič slovenski ne uče. Nastavljati moških močij radi tega nočejo, ker bi ti ušegnili vendar le kaj za slovenski jezik storiti, ker so ga nekoliko zmožni. Rezijanske učitelje pošljejo radi tega med pristne Lahe.

Razgled po slovanskem svetu.

Češka. Verskih sol na Češkem imajo Židje 85, katere so vse z nemškim učnim jezikom, dasi je v njih po uradnem štetju 1431 čeških in 1409 nemških otrok. V nekaterih takih solah so skoro sami Čehi, n. pr. v Časlavi, Jičinu, Černovici in Horaždovici. Pri ljudskem štetju ni bilo l. 1890. v nekaterih krajih nobenega Nemca, a sedaj se prišteva samo za šolo godnih otrok 146 k Nemcem, seveda židovskim. Velika podpora Nemcem na Češkem je torej židovski zarod, zato se pač ni možno dovolj načuditi, da je n. pr. v nekaterih omenjenih solah polovica in še več kristijanskih otrok. — Praška policija je prepovedala običajno zažiganje kresa na predvečer sv. Ivana in h kratu grba češke krone. Mestni zastop je zato ukrenil, zahtevati od policije, da naj mu izroči pismeno odlok prepovedi, da se pritoži na višo instancijo.

— Na Vinkošti je bil v Pragi shod čeških mlinarjev. — Nemški časopisi praški

so javili, da nameravajo Nemci prirediti leta 1898., to je na 50 - letnico cesarjevega vladanja, gospodarsko jubilejno razstavo v nekaterih nemških mestih na Češkem. Kakor smo že poročali, nasproti tej nameri ne ostanejo Čehi z rokama križem. — Dne 26. maja je bil izvoljen v deželni zbor češki svobodomiselní kandidat Vaclav Nekvasil. — Prva knjigotiskarska razstava je bila odprta dne 2. t. m. v dvorani češkega tipografičnega društva. Zaključena pa je 16. t. m.

Tretji vsesokolski sestanek se bode vršil dne 28. in 29. t. m. v Pragi. Dosedaj se je prijavilo že 8000. Sokolov, od katerih bode do 5000 — izvajalo skupne vaje, na orodju pa in na prostem bode telovadilo 500 oddelkov. To leto bode sodelovala prvokrat tudi sokolska mladina, te se je dosedaj priznanilo že 800 dijakov. Odbori v Pragi si prizadevajo na vse mogoče načine, da bo čim lepša slavnost. V to svrhu bodo imeli tudi izletniki razne ugodnosti; preskrbi se, da izletniki zraven razstave vidijo še vse zgodovinske znamenitosti praške. Preskrbe se izletnikom cena stanovanja (50 kr. na dan), s posebno izkaznico, ki velja le 1 gld., bodo imeli v tem času pristop k razstavi in še mnogo drugih ugodnostij. Prirejemale se bodo gledališčne predstave v „Narodnem divadlu“, zatem razne druge zabave, koncerti in komersi, kamor povsod se bodo mogli udeležiti izletniki - Sokoli z znižano ali prosto ustopnino.

16. t. m. je prispelo v Prago 314 ameriških Čehov, ki so prišli obiskati narodpisno razstavo. Brezštevilna množica je navdušeno pozdravljala ameriške brate. Vsi časopisi so jih toplo pozdravili. Prirejali so jim velikanske slavnosti.

V prvem mesecu, to je od 16. maja do 15. junija t. l., obiskalo je češko narodpisno razstavo 308.759 plačajočih oseb.

Dež. šolski svet moravski je prepovedal katehetom na nemških solah, poučevati veronauk v češčini. — Brnski divizijoner Sukovaty je prepovedal častnikom, zahajati v brnsko „Češko besedo“. Kakor poroča jeden staročeški list iz Brna, izstopijo vse češke dame iz patrijotičnega društva za Moravsko, ako obvelja ta prepoved.

Sporazum mej moravskimi Staro- in Mladočehi se je razbil. Izvršujoči odbor moravsko-češke ljudske stranke kandiduje za drž. poslanca na mesto umrlega Fanderlika, brnskega odvetnika dra. Stranškega, mesto umrlega Hoch-a pa topolanskega župana Vychodila.

Češka patrijotična družba ponuja v „Narodnih Listih“, da osnujejo Čehi Slovincem višjo gimnazijo, kakor v Opavi, s češkim denarjem. Objednem so objavili oklic za nabiranje, kise je takoj začelo.

„Spolek češko slovenski“ v Pragi, kateremu glavna naloga je, gojiti vzajemnost mej Čehi in Slovenci, imel je te dni izreden občni zbor. Kakor posnamemo iz poročila o delovanju društva, skušal je spolek češko-slovenski dosežati svoj cilj s podpiranjem slovenske književnosti in umetnosti, slovenskega šolstva in obrtnosti. Poleg večjega števila leposlovnih knjig poslalo je društvo v slovenske pokrajine 644 spisov znanstvenega zadržaja, mej drugimi za 113 gld. čeških slovnice in besednjakov. Kot nagrado za najboljši spis za mladino določilo je društvo 7 cekinov. V koliko so sredstva dopuščala, dovoljevale so se tudi materijalne podpore; nekemu nadarjenemu pevcu dovolila se je podpora 700 gld., da se je mogel izsolati pri mojstru Levu, nekemu obiskovalcu orgljarske šole 40 gld. in hrana skozi šest mesecev, dva slovenska slušatelja na češkem vseučilišču v Pragi dobila sta po 35 gld., prihodnje leto pa bodeta dobivala celo oskrbo. Slovenski gimnaziji v Ljubljani poklonilo je društvo osem velikih geološko-mineralnih zbirk; slične zbirke pa skoro dobe še nekatere druge šole na Slovenskem in sicer skupno 37 zbirk. Spolek češko-slovenski je ustanovni član „Matice Slovenske“, družbe sv. Mohorja, „Glasbene Matice“ in dramatičnega društva v Ljubljani. Za ljubljanske prebivalce, prizadete po potresu, nabralo je društvo do sedaj

lepo svoto 863 gld. Na čelu spolka češko-slovenskega je znani češki rodoljub, gospod Jan Lego, blagajnik pa je naš rojak gospod F. Tomšič, višji inženir v Smichovu.

Hrvaška. — Po poročilih mestnega magistrata v Zagrebu, na podlagi zanesljivih podatkov, ima mesto Zagreb že čez 50.000 prebivalcev. Torej v zadnjih 5 letih se je pomnožilo prebivalstvo v Zagrebu za 31%. — Dne 17. prih. meseca izroči se „Starčevićev Dom“ v Zagrebu kot naroden dar dru. Antonu Starčeviću v posest. — Zagrebški „Sokol“ se pripravlja za korporativen izlet k narodopisni razstavi v Prag. V to svrhu opozarja vse ono občinstvo, ki bi se hotelo udeležiti izleta, naj se priključi „Sokolu“, da bodo Hrvatje čim častnejše zastopani.

— V Zagrebu so ustanovili poseben odbor, ki ima nalogo, prirediti vse potrebno za slavnostno otvoritev novega hrvaškega gledališča. V odboru so zastopane vse politične stranke.

— V Zagrebu so odprli v Berislavičevi ulici zalogo mostarskega (hercegovskega) vina.

Madjarji in reški madjaroni. — Kdor bi mislil, da so vsi reški madjaroni popolnoma udani madjarski državnim ideji, ta bi se zelo motil. Reški madjaroni so praktični ljudje, ki znajo izkoristiti vsako dano jim priliko. Laskajo se Madjarjem, ker oni imajo moč v rokah in ker žrtvujejo brezštevilno denarja za koristi Reke. Madjarji, upajoči, da se jim Reka popolnoma uda, si prizadevajo na vse mogoče načine, ugoditi reškim „ungheresom“. Ti-le se temu ne upirajo nikoli, ako ne gre tudi za uradni jezik. Zakon gledé na cerkvene matice, ki je že v veljavi na Ogerskem in vsled katerega imajo voditi cerkvene matice posvetni ljudje pri občinah, hočejo Madjarji spraviti v veljavo tudi na Reki in sicer, da jih vodijo v madjarskem jeziku. One občine, ki ne bi hotele voditi teh matic, dobodo državnega uradnika, ki bi stvar vodil. V tem smislu je mestni magistrat reški predlagal v mestni seji, naj se naprosi vlada, da na Reki na svoj strošek postavi takšnega uradnika. Proti temu predlogu je bila večina zastopnikov, ki je zaključila, naj vodi te matice sama mestna občina. Zastopniki so zagovarjali predlogo magistrata oni ljudje, ki so pripravni vse izvršiti, kar želé v Pešti. Ni pomagalo nič, kajti večina je v imenu mestne avtonomije zahtevala, da sam magistrat prevzame stvar v svojo roko, in dosti jasno povedala, naj se matice vodijo v italijanskem jeziku. In uprav to je ono, česar ne željo Madjarji in česar gotovo ne dovoli madjarska vlada. Mestni magistrat se je hotel izogniti razporu občine z ministerstvom in se je bil menda dogovoril z namestnikom, da občina na vitez odkloni voditeljstvo matic, le da more vlada nastaviti svojega človeka, ki bi jih vodil v madjarskem jeziku. No delali so račun brez krčmarja, kajti mestni zastop je zaključil nasprotno. Ako vlada ne popusti — mestni zastop gotovo tudi ne, ker gre za jezikovne uprašanje — nastane razpor mej njo in zastopom. — Ker poznamo odločnost Rečanov, ko gre za italijansčino, skoraj ni dvoma, da prva neha vlada od svoje zahteve.

Dalmacija. — Člani niževavstrijskega obrtnega društva, ki so obiskali Bosno-Hercegovino, povrnilo so se na Dunaj zkozi Dalmacijo. Bili so tudi v Splitu, kjer jih je tamošnje občinstvo lepo sprejelo. — Deželni šolski svet dalmatinski je odobril v načelu predlogo, naj se uvedejo hranilnice pri ljudskih šolah v Dalmaciji. — Dalmatinskega vina iz splitskega okraja je bilo prodano v mesecu maju 1373 hektl., in sicer 785 za Nemčijo, 209 za Švico in 379 za Belgijo. V petih mesecih je bilo prodano 12.120 hektol., in sicer 208 v Francijo, 8076 v Nemčijo, 2415 v Švico, 102 v Ameriko, 1245 v Belgijo in 38 v Holandijo. Kakor se vidi, največ ga je šlo v Nemčijo in Švico, kar gotovo pomeni, da je vino dobro in zdravo.

— S posebnim veseljem moramo beležiti vesti iz Dalmacije mi Slovenci, kajti nesrečna naša Ljubljana je dala povod, da so se bratje Hrvatje v Dalmaciji pričeli boljše zanimati za nas in gledajo nam ublažiti veliko nesrečo s

svojimi prinosi. Posebno se odlikuje Split. Tamošnje mestno gasilno društvo je priredilo proti ustopnini Ljubljani v korist javno vajo, pri kateri je bilo navzoče veliko število občinstva, mej tem tudi konzuli tujih držav, kakor italijanski, nemški in švedskonorveški, le avtonomašev ni bilo videti. — Mesto Split si prizadeva še kaj pomagati Ljubljani; vsled tega so se sestala tamošnja hrvaška društva (po županovi želji), da se dogovorijo o prireditvi dobrodelnega koncerta v mestnem gledališču. Upamo, da se namera uresniči kmalu.

— V občini Sinj so nabrali vaščani 385 kron, katere so odposlali ljubljanskemu županu; nabirajo pa tudi zasebniki in izkazujejo darila v dalmatinskih časopisih, le žal, da se v tem odlikujejo samo Hrvatje. — bratov Srbov ne vidimo pri delu... Nasprotno pa smo čitali v jednom srbskem časopisu, ki je počastil nekega Slovenca (profesorja) z ne prav umestnim imenom „Kranjac“, ker se je baje zameril nekaterim Srbom.

Bosna - Hercegovina. — Veliko število Nemcev se naseljuje v Bosni, posebno v okraju Drventa in Prnjavor. Bosanska vlada jim je dala zastopj zemljišče, zraven tega tudi 2400 jutrov gozdov s pogodbo, naj jih izsekajo; drva in zemljišče ostanejo njim. Na to zemljišče pride 130 rodbin protestanske vere iz Bačke in Banata. Kakor z jedne strani hrvaška naseljuje Nemce in Madjarje v plodoviti Slavoniji, tako dela tudi bosanska vlada v Bosni. Kalvinski in luteranski pastori iz Madjarske so verni siritelji madjarščine in nemščine, in to zadostuje bosanski vladi, da naseljuje takšen živelj v Bosni. Nasprotno pa je vlada odbila prošnjo Hrvatov iz gornje hrvaške Krajine, ki so prosili za dovoljenje, da se naselijo v Bosni. Kaj to pomenja, je dosti jasno. Siromašni hrvaški Zagorci in Primorci morajo gladu umirati, mejtem ko vlada naseljuje v plodoviti Bosni in Slavoniji le Nemce in Madjarje, ki gotovo ne postanejo zagovorniki in tudi ne pospešitelji narodnih mislij in pravic.

— Bosansko-hercegovski proračun, kateri je predložil v delegacijah vzajemni finančni minister Kallay, znaša 14.368.296 gld. potrebsčin s pokritjem 14.412.590 gld., ter zopet izkazuje preostanek 45.297 gld. Od potrebsčin odpada na osrednjo upravo 1.246.300 gld., na notranjo 6.226.857, finančno 5.068.852, pravosodje 759.342 gld., zgradbe 666.946 gld. Kot dohodek izkazuje finančni odsek svoto 13.693.540 gld. Carina znaša 208.000 gld.

Poljska. Nedavno so izdali gališki škofje skupen pastirski list, v katerem so obsojali delovanje krščansko-socijalnega prvoborilca, kat. svečenika patra Stojalowskega ter prepovedali duhovnikom, čitanje njegovih časnikov „Nowa Pezola“ in „Nowy Wienac“. Dunajski „Vaterland“ je priobčil ta pastirski list v doslovnem prevodu in dosegel s tem, da so p. Stojalowski in z njim vsi drugi pri njegovih listih delujoči uredniki uložili pri dunajskem dež. sodišču tožbo proti „Vaterlandu“ in proti vsem gališkim škofom. Stojalowski toži list „Vaterland“ in škofo zaradi hudo delstva obrekovanja in zaradi prestopka žaljenja časti. — Latinske redovnice sv. Terezije v Levovu so dale štiri vasi, katere so njihova lastnina, v najem dvema Židoma do konca leta 1906. Dunajski antisemitski časopisi se hudujejo nad tem počenjanjem, in odsvetujejo kristijanom, da naj ne dajajo brezpogojno svojih posestev v cerkvene name-ne. A mi smo prepričani, da bi bili dunajski antisemitski časopisi še bolj razsrjeni, ako bi vedeli, da je v Galiciji čisto navaden pojav, prepuščanje cerkvenih posestev židovskim spekulantom v najem. — Poljski jezik Nemcem v Biali ni po godu, zato so se pritoževali na nekem shodu, da jim pošiljajo gališke oblasti odloke itd. v poljščini. Poljske novine so jih pobijale, češ, da v Galiciji je poljščina uradni jezik, a ne nemščina. Nekateri listi kličejo tudi „poljsko kolo“ na Dunaju na pomoč, katera pa gotovo ne pride. Poljaki naj le podpirajo v državnem zboru in v vsej svoji politiki Nemce, kmalu pride naša usoda tudi na nje. Potem jim popoljane Malorusi ne bodo zadostna odškodnina in obramba, če prav bode izdajala ruska (?) unijatska hijerahija oklice na ruski narod v

poljskem jeziku, kakor je storil to znani mitropolit Sembratovicz.

Bolgarija. — Poročali smo, da je bolgarsko sobranje izvolilo posebno odposlanstvo, ki se ima predstaviti ruskem caru Nikolaju II. in ob enem položiti venec na rakev pok. Aleksandra III. Dasi časopisi pišejo, da se ta sklep ne uresniči, vendar se pečajo v Sofiji s to zadevo merodajni krogi, ki si prizadevajo, izvršiti sklep sobranja. V isto svrhu je poklical knez v Sofijo trnovskega metropolita Klimenta, da se z njim posvetuje o tem, kajti Klimenta v Rusiji radi vidijo. Vlada je uprasala nekatere druge škofo, ako se namerujejo udeležiti odposlanstva, a vojni minister je že odločil osebe iz vojaških krogov, ki pojdejo v Petrograd. Odposlanstvo sprejmeta car in minister zunanjih poslov. — Kakor poročajo iz Sofije, bolgarski minister zunanjih stvari je dal razumeti nekaterim diplomatskim poslancem mogočnost, da bi razvijanje armenskega uprašanja privedlo bolgarsko vlado v položenje, da bi bila prisiljena vsled narodne volje, posredovati v makedonskem gibanju. Ker bi vladi ne bilo mogoče nasprotovati narodni volji, kakor se je zgodilo tudi l. 1885., ko je ljudstvo uplivalo na vlado, bi mogli nastopiti resni dnevi. Mnogi tolmačijo, da je uprav makedonsko uprašenje uzrok, da grede Bolgarji v Petrograd prositi prijaznosti, kajti prepričani so, da brez Rusije bi se nikoli povoljno ne rešilo makedonsko uprašenje.

Srbija. — Dne 6. t. m. je bila v Belgradu kazenska razprava proti črnogorskemu izseljencu Backoviću radi brošure „Črnogora na koncu XIX. stoletja“. Tožil ga je sam črnogorski knez diplomatskim potom. Toženec je bil obsojen na 150 frankov globe.

— Največ skrbij zadaja Srbiji nje finančni položaj, ki zelo tišči ves srbski narod. Srbija nameruje svoje neznosne finančno položenje uravnati s pomočjo ugodnih denarnih pogodb v inozemstvu. Celokupni dolg Srbije znaša okolo 350 milijonov gld. Ta dolg želijo srbski državnikii zplačati z nižjimi obrestmi in daljšimi obroki, nego so današnji. Banke, s katerimi se pogaja finančni minister, predlagajo od svoje strani počasno povračilo. Dogovori niso še dognani, in srbska vlada je utolažila svoje upnike s tem, da je položila pri bankah vseh trgov v gotovini toliko, kolikor je potrebno za odkup vseh kuponov, katere bo plačati meseca julija. — Po največjih vestih sodeč, posrečilo se je baje sedanjemu finančnemu ministru deloma urediti finančno stanje Srbije.

Črnagora. — Kneževska vlada, kakor poroča uradni „Glas Črnogora“, nameruje poslati nekoliko mladeničev v Vršec (Banat), da se izurijo v raznih obrtnjah. Cetinjska občina jih je že poslala šest v Prago, za katere bodo skrbeli Čehi; štiri sprejme „črnogorski spolek“, dva pa je priporočil češki slikar Cigler, ki je že več mesecev v Črnogori. — Meseca maja je prispelo v Cetinje 80 hribolazcev iz Avstrije, Nemčije, Francozke, Anglije in Holandije. Pod Kotor so prispeli s posebnim parnikom.

Rusija. — Blagostanje ruskega kmeta izdatno napreduje, kakor piše Suvorin v „Novem Vremenu“. V vseh krogih inteligencije, pravi, nahajaš sedaj kmečke sinove. V kmečkih kočah se že večkrat nahaja na početnicah dijak, tehnolog, učenec gospodarstvskega ali železniškega učilišča, bogoslovec, zdravnik, umetnik itd. — V hranilnicah je bilo 1881. leta 9.995.000 rub., a 1. oktobra 1894. leta 329.432.000 rubljev. In od teh je bila skoro tretjina kmečkih, kajti po podatkih je bilo n. pr. med 276 mil. 81.969.000 kmečkega denarja. Kmetje se javljajo tu ne samo kot poljedelci, temveč tudi kot hlapci in dekle, mojstri rokodelci, trgovci. — V Rusiji posluje človekoljubno rusko društvo, kateremu je namen, da podpira uboge, onemogle in sirote ter ima 193 raznih zavodov, kakor prenočišč, pribežišč, bolnic. Razni dobrotniki so mu darovali doslej nad 14 milijonov rubljev, kar tudi jasno dokazuje velikansko požrtvovalnost ruskega naroda v dobrodelne namene. Društveni stroški so pa tudi veliki, kajti n. pr. leta 1890. je izdalo 1.012.683 rub., leta 1891. pa 1.015.135 rub., 96 kop.

Razgled po svetu.

* **Razne novice.** — V nedeljo se je vršil v Celji zaupen shod štajerskih Slovencev, pri katerem se je zaključilo jednoglasno, izraziti zahvalo vsem onim, ki so v proračunski razpravi glasovali za postavko glede slovenskih vzporednic na celjski gimnaziji; posebno pa Vošnjaku, grofu Hohenwartu, knezu Windischgrätzu in vitezu Madeyskemu. — V Pragi se je vršil v nedeljo shod češkega narodnega društva za vshodnje Češko, pri katerem je prišlo do tako bučnih prizorov, da je vladni zastopnik moral razpustiti shod. — V avstrijski delegaciji, v sobotni seji, je govoril dalmatinski poslanec Bianchini najprej hrvaški, potem nemški, naglasivši, da bi se moral glasiti naslov delegacij namesto „avstro-ogerske“: avstro-ogersko-hrvaške delegacije; dotaknil se je tudi uprašanja trozveze, carinsko pogodbo z Italijo, glede vinske klavzule ter uplivanja italijanske vlade v notranje zadeve Avstrije; v kolikor se dostaja naših primorskih dežel sploh ni pozabil naredbe glede sodiščnih napisov na Primorskem, katera se je izvršila takó menda vsled zunanjega upliva trozveze. — V Kielu (Nemčija) otvorili so te dneve prometu kielski prekop (kanal) na najsjajnejši način in v navzočnosti odposlanstev vseh velevladstij. Pri slavnosti se je zgodila tudi nesreča; razpočil je namreč kotel na neki amerikalci ladji in usmrtil jednega mornarja. Pokazalo se je tudi, da prekop ne odgovarja popolnoma svrhi, kajti več ladij se je vdrlo v blato, da niso mogle naprej, ampak so jih morali izvleči drugi parniki. (O koristi tega prekopa objavimo v prihodnjem „Soči“ mali sestavek). — V Sofiji je zšla prva številka časopisa „Pravo“ v bolgarskem in francoskem jeziku. Ta časopis je organ makedonskih Bolgarjev in bo zagovarjal njih pravice proti prevladi turški. — V italijanski zbornici so se stepli poslanci prav po navadi naših fantov. Vladni pristaš je vrgel ob tla radikalnega poslanca, kateri mu je bil obljubil zausnico. Vsi poslanci poprek so si bili v laséh, takó, da je predsednik zbežal iz zbornice. Drugi dan so se poslanci mejsebojno pomirili in obžalovali svoje čine. — Pri občinskih volitvah v Torinu so zmagali klerikalci na vsej črti proti radikalcem in liberalcem. Ta pozar je hudo potrl nasprotnike. Tudi v Rimu so bile v nedeljo občinske volitve, pri katerih so tudi klerikalci sodelovali. Izid še ni znan. — V Karlovi Varah štrajkajo čevljarji. — Iz dúnkerskega muzeja na Belgijskem so ukradli 600 kosov raznega denarja v vrednosti okolo pol milijona. — Na Dunaju je eden sluga popihal s 3116 gl., kateri so bili namenjeni za „Länderbanko“. — Angleško ministerstvo je dalo svojo ostavko, ker je bila v zbornici sprejeta predloga, da se zniža plača vojnemu ministerstvu za 100 lir šterlinov za kazni, ker ni držal vse svoje reči v pravem redu. Kraljica je poklicala k sebi Salisburyja. — V armenskem uprašnju je turška vlada popustila svoje stališče v toliko, da je načelno sprejela nadzorovanje armenske uprave po evropskih velevladstijih.

Dunaj. — V proračunskem odseku avstrijske delegacije unela se je dne 17. t. m. živahna razprava o trozvezi, katere so se udeležili delegatje Herold, Badeni, Menger, Hohenwart in Suess. Minister Goluchovski ni hotel dati pojasnil na uprašnja o posamičnih določbah trozveznih pogodb. — Opozicijske stranke državnega zbora na Dunaju so se poslužile obstrukcije, to je nadlegovanja proti vladni predlogi, ki jim ne ugaja, in želé, da ne obvelja. V seji dne 12. t. m. zahtevala je mladočeška stranka, da se na podlagi jasne določbe v poslovniku zbornice seja na 10 minut pretrga, predno se preide k glasovanju. Ako tako zahteva vsaj 20 poslancev, predsednik mora ugoditi, in tako se je zgodilo tudi v tej seji, prvič v Avstriji. Vsled tega postopanja je seja trajala omenjenega dne od 10. ure zjutraj do 2. po noči. Govorili so razni poslanci, mej katerimi največ češki: Sokol, Šamanek in dr. Dyk. Češki poslanci so govorili češki in nemški in sicer je govoril dr. Šamanek tri ure, dr. Dyk pa kar pet ur od 8^{3/4} zvečer do konca seje. — V seji dne 15. t.

m. je prišlo do burnih prizorov v zbornici mej antisemitskimi poslanci in poljskim rabinom Blochom. Poslanec Schneider je napal žida Blocha, ta zopet njega, Blocha pa dr. Gessmann. Pri veliki halabuki, ki je nastala vsled nepristojnih izrazov od vseh treh strani, niso mogli več časa nadaljevati razprave. Predsednik je poklical na red Blocha in Schneiderja, prvemu odvzel je tudi besedo. — O volilni preosnovi je bolje, da ne pisemo. Osnova ni našla prijateljev na nijedni strani zbornice.

V seji proračunskega odseka z dne 18. t. m. je bila sprejeta postavka o celjski gimnaziji z 19 proti 15 glasovi. Proti so glasovali levčarji ter poslanca Stalitz in Malfatti. — V seji poslanske zbornice z dne 18. t. m. je finančni minister predložil predlogo glede brezobrestnega posojila za kraje, prizadete po potresu. Finančno ministerstvo predlaga, naj se dovoli za Kranjsko in za Štajersko brezobrestno posojilo v znesku štiri milijonov. V proračun za leto 1895. naj se postavijo trije milijoni, četrti pa v proračun za prihodnje leto. — Po zbornični seji istega dne poiskal je predsednik poljskega kluba, Zaleski, vodji mladočeškega kluba Herolda in Kaizla, ter se z njima dogovarjal zastran proračunske razprave v državnem zboru, posebno pa ju je prašal, ako bi mladočeški poslanci nadaljevali obstrukcijo tudi pri razpravi proračuna. Zaleski se je pogajal z Mladočehi tudi v imenu konservativnega kluba ter naglasil željo Slovencev, da se celjska postavka še na jesen uresniči, kar se pa ne bi zgodilo, ako bi se glasoval le začasni proračun in državni zbor odložil. Mladočeška poslanca sta se izjavila pripravljena, da njih stranka pri proračunu neha obstrukcijo, ako se raz dnevni red odloži razprava o preosnovi davka in če se jim dovoli pri razpravi proračuna popolna prostost besede. Ker se je Zaleski ujemal s tem pogojem Mladočehov, je levica ostala zeló poparjena. Pripravnost Mladočehov, sodelovati pri proračunu brez obstrukcije, bode baje odškodovana z odstranjenjem izjemnega stanja v Pragi in s cesarjevim obiskom češko-slovanske narodopisne razstave v Pragi. V mladočeških in antisemitskih krogih vlada veselje vsled nepričakovanega uspeha obstrukcije.

Ker je izstopila iz koalicije nemška levica radi celjske postavke, dalo je ostavko celo Windischgrätzovo ministerstvo, katero je cesar tudi sprejel. Državne posle — dokler se ne sestavi novo ministerstvo — bode vodilo začasno, skoro povsem uradno ministerstvo, to je načelniki posamičnih ministerskih uradov. Od sedanjih ministrov sta ostala le grof Welsersheimb (domobranstvo) in vitez Javorski (za Galicijo). Uradno ministerstvo je sestavljalo tako: grof Kielmansegg (dosedanji nižjeavstrijski namestnik) prevzel je predsedništvo in notranje posle (mož je protestant, žena je židinja; velik nasprotnik antisemitov); domobranstvo Welsersheimb, za finančnega ministra je imenovan Böhm-Paverk (prijatelj dosedanjega ministra Plenerja), poljedelstvo vitez Blumenfeld; uk in bogočastje vitez Rittner; pravosodje Kall; minister za Galicijo vitez Javorski. Torej na mesta dosedanjih grofov so prišli vitezi.

Cesar je odlikoval odstopivše ministre, in sicer knez Windischgrätz je dobil red sv. Štefana, grof Schönborn Leopoldov red s križcem; grof Wurmbbrand, Madejski in Plener pa so dobili red železne krone I. vrste. — Novo ministerstvo ima v prvi vrsti nalogo, da spravi državni proračun pod streho še v tem zasedanju, ker takó želi cesar. O počitnicah se pa kriza definitivno reši in mogoče je, da dobi državni zbor že na jesen novo vlado na krmilu.

Volilna pravica v Avstriji in v drugih državah. — Vsled sedanjega viharja zastran volilne pravice v Avstriji je poučno seznaniti, kako je urejena volilna pravica v ostali Evropi. V Ogerski se vršijo volitve v kmečkih občinah naravnost. Pravico ima vsak, ki plača 5 gl. davka. To pa velja le za Ma-

djarje, za Sakse v Sedmogrški pa ne, kajti oni morajo plačati najmanj 18 gl., ako hočejo imeti volilno pravico. To je lepa madjarska ravnopravnost. — V Angležki (Britanija in Irski) so volitve neposredne in enake. Volilec je vsak hišni posestnik, ali kdor plača stanarine vsaj 10 funtov šterlinov (okolo 110 gl.) na leto ali je dobil na vseučilišču kako čast. Volilna pravica prične z 21. letom. — V Franciji je splošna in enaka volilna pravica. Volitve so neposredne in jednega dne v vsej državi. Volilec je vsak 21-letni državlján, ki ni bil kaznovan in se ne nahaja pod stečajem (konkursom). — V Italiji se voli tudi naravnost in splošno. Pravico voliti ima vsak 21-letni državlján, ki plača 17^{1/2} lir izravnega davka, ali kateri je končal štiri razredne ljudske šole, oziroma ako zna čitati in pisati. Izvoljen more biti le oni, ki je dovršil 30. leto. — V Danski se voli naravnost, a volilna pravica je splošna in enaka. Voliti sme vsak 21-letni državlján; izvoljen more biti, kdor je dovršil 25. leto. — V Švedski odločuje o volilni pravici visokost davka. Voliti sme, kdor plača davek od dohodka 800 kron (1 krona — 72 kr), potem vsak zemljiški posestnik v veljavi 1000 in zakupnik istih v veljavi 6000 kron. Voli se v mestih naravnost, na kmetih po zakupnih možeh. — V Norvežki je volilna pravica podobna švedski, le visokost davka je nižja, tako, da odgovarja splošni volilni pravici. — V Španjski je že zdavna v veljavi splošna in neposredna volilna pravica. — V Portugalski se voli neposredno (naravnost) in splošno. Volilec je vsak uradnik in častnik, ki je dosegel akademsko čast in ima letnega dohodka 100 milreisov (270 gl.). — V Belgiji je splošna volilna pravica na podlagi množilne sostave. Vsak 25-letni državlján je volilec in ima jeden glas; oženjeni, ali udovec z otroki, ima dva glasova; lastnik zemljišč v veljavi 2000 frankov in kdor je dosegel akademsko čast pa tri glasove. Več od tri glasov ne more imeti nikdo. — V Nemčiji je splošna in naravnostna volilna pravica.

Romunija. — Romunski časnikar Occasion, kateri živi v Parizu, je ondu izdal brošuro „Romunsko uprašnje v Erdelju“. V brošuri dokazuje, da morejo vladati Madjarji v Erdelju jedino le tlačenjem Romuncev, kajti zaničujejo in z nogami teptajo ustavo z leta 1867. V Erdelju prebivajoči milijoni Romuncev nimajo nijednega poslanca v ogerski zbornici. Volilni census Romuncev je devetkrat večji od Madjarjev, a 80.896 madjarskih volilcev je na življenje oproščeno tega censusa, ker so plemenitaši. Svoboda tiska in pravica zbiranja je le za Madjarje, vsled česar Romunci ne uživajo ne političnih in ne državljskih pravic. Težnje Madjarjev — piše v brošuri — da razširijo svoj upliv do Kijeva, so zastoj, kajti širiti prosveto na vsok, to je zadatek in pravica Romuncev.

Grška. — V Grški je bila zopet ministerska kriza. Dosedanje ministerstvo Trikupis je odstopilo in je sestavil novo Teodor Delyannis. V tej nesrečni državi obrača se vsa politika v zadnjih letih le okolo dveh oseb: Trikupisa in Delyannisa, ki zastopata dve nasprotujoči si stranki. Izmej teh dveh strank ni načelne razlike, kajti v Grški ni aristokratske proti demokratiški stranki, ali monarhiške proti republikanski; vsa država je monarhiška in demokratiška. Borba v Grški se bije le mej prijatelji Trikupisa in Delyannisa, to je dela se le na to, da pridejo do moči, upliva ali službe jedni ali drugi. To je tista rana, na kateri boleha Grška. Oba moža sta pa državo ugonobila s svojo politikó. Posebno Trikupis je pripravil grško zbornico, da je sprejela njegovo osnovo o stroških za preustrojenje vojske in za izpeljanje javnih poslov, katere ni mogel prenašati proračun dohodov, ki so znašali komaj sto milijonov kron. Na nesrečo Grške je našel Trikupis posojilo 720 milijonov frankov. Gospodarska kriza, ki je zadela državo radi zmanjšane izvoza suhega grozdja (cibeb), — ki je skoraj jedina veja grške trgovine, — je imela za posledico, da se je azio povzdignil takó, da še danes znaša 85%. Trikupis je l. 1893. Grško proglasil insolventno (bankrotirano, ali nezmožno izpolnjevati denarne zaveze) in

od tačas plača svojim zunanjim upnikom le 30% dolga. Trikupis je hotel urediti finance z odstranjenjem carine ter s poviksanjem zemljarine in davkov na patente, no ta njegova osnova je uzročila veliko nevoljo mej ljudstvom, da je vsled tega moral odstopiti. Na njegovo mesto je grški kralj imenoval Nikolaja Delyannisa, ki je storil več uslug Grški kot diplomatski poslanec in je bil daleč od stranskih borb. Pri poslednjih volitvah se je glasilo, da je zmagala stranka Nikolaja Delyannisa in se je vsled tega upalo, da sta Trikupis in Teodor Delyannis popolnoma onemogla in da pride čas, ko je začetki gospodarski preporod Grške, ter da se uravna poštena pot pogodbi mej Grško in njenimi upniki v Franciji, Nemčiji in Angliji. No, to upanje se je razpršilo, kajti brzojav je naznanil, da je zmagal pri volitvah Teodor in ne Nikolaj Delyannis, kar se je pokazalo pri volitvi predsednika iste, ko je bil kot tak izvoljen pristaš Teodora Delyannisa proti vladnemu. In tako se bo zopet nadaljevala stara igra Trikupis-Delyannis, kajti Nikolaj Delyannis je dal ostavko.

Armensko uprašanje, ki je na dnevnem redu, je dalo povod vseobčni razpravi po časopisih, ki se mnogo pečajo z njim z diplomati vred. Poročali smo svoj čas, da so velevlasti predložile Turčiji, naj upelje upravno preosnovo v Armeniji in sicer v prvi vrsti v varstvo kristijanov. Anglija je dala temu koraku povod, njej ste se pridružile še Francija in Rusija. Vse tri države skupno pa so poslale porti spomenico o preosnovi uprave v Armeniji. Ta spomenica ima 12 točk, od katerih so glavne sledeče: Amnestija (pomiščenje) za vse Armence, ki so že obsojeni ali se še nahajajo v zaporu radi političkih rečij; konečno rešenje pravnih, nastavljenih radi zločinov ali prestopkov proti obstoječemu zakonu; ustanovljenje nadzornega poverjenišva za izvršitev preosnove v deželah Armenije; predsednika tega poverjenišva imenuje sultan, velevlasti pa ga potrdijo; to poverjenišvo ima dolžnost paziti, da se izvrši preosnova hitro in točno; predsedniku je dodeljen pomočnik, jeden od teh dveh mora biti kristijan. Spomenica predlaga še stalno poverjenišvo za vršenje nadzorstva, ki bi štelo šest članov (3 mohamedance in 3 kristijane) pod predsedništvom visokega vojaškega ali civilnega dostojanstvenika. To poverjenišvo bi se sestajalo vsaj enkrat na mesec in poročalo porti o slučajnih nepravilnostih v upravi in drugod. Slednjic zahteva še pregled zaporov; z jetniki se ne sme nečloveški postopati; zapori morajo odgovarjati potrebnim zdravstvenim zahtevam itd. itd. Turški vladi seveda ne ugaja ta predloga in je največ nasprotna stalnemu evropskemu poverjeništvu s sedežem v Carigradu. Kako razpor konča, obvestimo svoje čitatelje.

Kitaj. — O kitajskem posojilu 16 milijonov funtov šterlinov poročajo, da glasi pogodba na 4%, posojilo 400 milijonov frankov, katere ima izplačati v 36 letih v polletnih obrokih. Petnajst let se ne sme posojilo konvertovati. Posojilo je zajamčeno in zavarovano s carinskimi dohodki pogodbenih luk, kakor tudi z absolutnim jamstvom ruske vlade. Posojilo prevzamejo 4 ruske banke v Petrogradu in v Parizu prve banke pod vodstvom mednarodne trg. banke. Emisija (upisovanje) bo sledila koncem tega meseca v Parizu, Petrogradu in Amsterdamu.

Raznoterosti.

* **Štiristo madjarizacijskih zavodov** nameruje osnovati ogerski naučni minister v proslavo tisočletnice madjarske države, in sicer v takih krajih, „kjer sta ogerska narodnost in ogerski značaj v nevarnosti“. Kaj to pomeni, je znano. Tako se bodo zopet na državne stroške snovali zavodi, v katerih se bodo madjarizovali otroci nemadjarskih narodov in se bodo na najbrutalnejši način raznarodovala mladina že v najnežnejši dobi ter se ji vcepljal madjarski duh. Teh šol se 200 ustanovi že letos, ostalih 200 pa drugo leto.

* **Židovsko lakomnost** prav dobro karakterizuje nastopna črtica lista „Česke zaj-

my“. Neki bogatin je zapustil svoje premoženje trem dedičem, izmed katerih je bil prvi katolik, drugi protestant, tretji pa žid, s pogojem, da mora vsak osobno položiti 100 gld. v krsto. To so tudi res storili vsi trije, a kako? Protestant je položil 100 goldinarjev v papirnatih desetakah, katolik pa v zlatu. In žid? Ta je položil mrtvemu v krsto menico za 300 gld., in da bi mu pokojni ničesar ne ostal dolžan, je vzel žid iz krste onih 200 gld., katere sta vložila katolik in protestant.

* **Pariški „švindl“.** Nekaj časa sem neka „zadruga umetnikov-podobarjev“ poplavlja avstrijska mesta s sleparskimi okrožnicami. Tudi v Trstu pokazale so se take okrožnice. V istih je namreč rečeno, da zadruga napravi vsakemu njegovo podobo v naravni velikosti brezplačno, kdor ji pošlje fotografijo, ako se obveže, da bode zadrugo priporočal med svojimi znanci. Taka podoba da je vredna 50 frankov. No, pozneje pa mora dotični, ki veruje temu „švindlu“, kupiti „brezplačni“ podobi okvir, ki velja 28 do 45 frankov. Iz visoke cene teh okvirjev razvidno je, da ima zadruga s svojimi „brezplačnimi“ podobami vsekakor lep dobiček.

* **Bicikl in književnost.** — V londonskem „Tempsu“ piše pariški poročevalec o nevarnosti kolesarstva za književnost in gledišče: „Kolesarji se množijo, a še več kolesarčice. Bicikl nam pripravlja novo Francijo. Pesimisti trdijo, da s tem sportom prihodnji rod izumre, nasprotno fiziologi trdijo, da se s tem jačajo mišice in širijo prsi. Katera sodba je prava, nam pokaže prihodnost. Kar je gotovo, je okoliščina, da ta sport umanjuje število čitateljev in obiskovalcev gledišča. Človek, ki se po dnevu utruji, zgubi veselje, da bi zvečer čital ali šel v gledišče. Če sploh kaj čita, to so le športni časopisi, a njihovo čitanje ni za duh blagodejno; — žalostno pa je, da tratimo zlat čas za proučevanje rekordov“.

* **Kako sodijo Nemci o madjarskem slikarju-umetniku Munkaczy?** Razum pariških umetniških krogov, ki imajo svoje zasebno mnenje o tem madjarskem slikarju, je napisal jeden prvi nemški kritik v „Frankfurter-Zeitung“ to: „Dozdeva se, da je Munkaczy že končal svojo abecedo. Za slikami, katere je razstavil danes, je potrebno zaključiti spise o njem. Jedna njegova slika nas spominja na sejmovski panarame. Druga slika nam predstavlja „Križanje“ (razpelo), a se dozdeva, da razpeti hoče reči: „V resnici mi je žal, da ne morem s križa doli!“ Kakor smo že rekli, Munkaczy je že na koncu. Njegova glava je prazna in votla. Velik umetnik nikoli ni bil, dober slikar pač. Hotel je biti več kot je v resnici! Dovolil je, da ga razupije ves svet kot slikarskega mojstra, a že dolgo je zastal in ne more naprej. Večkrat je poskusil povzdigniti se, no sedaj leži že pobit. Da ni hotel biti velik mojster, bi bil danes dober slikar. Ali vsled hrepenenja za ženjalnostjo, zgubil je sled svojega talenta“. — To je uničujoča kritika slikarja, katerega Madjarji smatrajo za prvega na svetu. Munkaczy je rodom Nmec, le ime si je pomadjaril, s katerim pa ni povzdignil Madjarjem slave. Po tako uničujoči nemški kritiki je uprašanje, ali ga bodo Madjarji smatrali še za svojega prvega umetnika?

* **Avstro-ogerski pomorski častniki v nevarnosti.** — Iz Bresta poročajo, da je dne 4. t. m. tamošnji pomorski prefekt priredil obed v čast avstro-ogerski mornarici. Obeda so se udeležili nadvojvoda Karol Štefan, princa Koburg in Lichtenstein, zapovedniki brodov in mnogoštevilni častniki. Po obedu in slavnosti, to je ob 1. uri v noči, ko so se častniki povračali na brod v mali parni ladiji „Cesar Fran Josip“, trčila je ista 100 metrov od obale s parnikom „Abeille“. Sunek je bil tako močan, da je ladija „Cesar Fran Josip“ utonila nemudoma, no častniki so se vendar pravočasno rešili in ukrcali na parnik „Abeille“.

* **Smešnica iz državnega zbora.** O zdravem humorju poslanca Dyka priča naslednja črtica, katero poročajo z Dunaja kot resnično: Med brezkončno sejo poslanske

zbornice z dne 12. t. m. po noči je marsikateri poslanec mirno in trdno zaspal. Posebno je bilo o dolgem govoru poslanca Dyka čuti z raznih strani prav krepko smrčanje. Tako n. pr. je prav jedernato smrčal tudi krščansko-socialni msgr. Scheicher, ki je sedel poleg Dyka. Prečastiti gospod je zaspal zelo trdno in v snu majal z glavom. Kadarkoli je Dyk opazil to majanje, rekel je: „Čestiti moj gospod sosed zanikuje, torej moram stvar ponavljati“. In ponavljal je dotični odstavek.

* **Dvanajst žrtev strele.** V Bekes-Csabi na Ogerskem je bežalo mej hudo nevihto mnogo oseb v neki skedenj. Kmalu potem je tresčilo v skedenj in sta bili dve deklici ubiti, deset oseb pa je bilo težko poškodovanih. — V hlevu je bilo ubitih 136 glav goveje živine. Tudi vsled nevihte polja hudo opustošena.

* **Silne nevihte v gornji Italiji** so naredile minoli teden veliko škodo posebno okolu Padove, kjer je tresčilo osemkrat, okolu Stradele in Nove Ligure. Vinogradi so bili hudo poškodovani.

* **Grozen požar** je uničil mesto Opatov v Radomski guberniji v ruski Poljski. Židovski del mesta je popolnoma vpepeljen in je zgorelo okolu 150 hiš. Nad 2500 ljudij, to je več nego četrtina prebivalstva, prebiva pod milim nebom. Beda je velikanska.

* **Grozen zločin** so sodili te dni potrotniki v Vilni na Ruskem. Obsojena sta bila na smrt bogati graščak Smilkov in njega soproga zarad umora. Ko sta minolo zimo vozila na saneh skozi gosti gozd poleg Vilne in z njima njihovi trije otroci v starosti dveh, štirih in šestih let, je napadla tolpa volkov voz. Da si rešita življenje, sta vrgla roditelja vse tri otroke volkom in se tako res otela. Volkovi so raztrgali nedolžne otročice, da ni bilo najti več sledu, niti kostij.

Nevihta in potres. 7. t. m. zvečer po 10. uri je bila nad Ljubljano in okolico precej huda nevihta. Gromelo in treskalo je nad jedno uro in je moralo večkrat tresčiti v bližnji okolici. V Marijanišču je baje strela udarila v strelovod in ga poškodovala. V cerkev na Rožniku je strela trikrat udarila, a odkrušila je samo nekaj ometa, druge škode ni povzročila. Silna ploha je vsaj nekoliko razmočila velike kupe podrtin pri demoliranih hišah, ki povzročujejo toliko nadležnega in zdravju škodljivega prahu. Proti tretji uri zjutraj pa se je baje čutil rahel podzemski sunek in se je zemlja zibala nekoliko časa.

Hudournik. — Dne 5. t. m. popoldne je bil po vsej srednji Evropi strašen vihar, ki je po raznih krajih povzročil neizmerno škodo. Posebno težko je prizadeta vstočna Galiska, Ogerska na različnih mestih, Dolnja Avstrija, Badenska, zapadna Švica in v tej v prvi vrsti kanton Lucern. Nad Stutgartom se je utrgal oblak. Ulila se je tako strašna ploha; da je v hipoma naraslih vodah utonilo 40 oseb, hudourniki pa so razdejali 30 hiš. — Dne 6. t. m. popoldne je bilo huda ura v bolonjski pokrajini. Toča je padala liki orehi; seveda je na poljih pobila vse. — V Zemunu (Hrvaška) je hudournik trajal celo uro, a slana je po noči padala, kar je velika redkost. Hudournik je uzročil največ škode v Galiciji, posebno v okraju Kolomeje. V mestu Korsovo je porušil 22 gospodarskih poslopij in do 200 hiš precej poškodoval. Usmrtil je veliko domače živine. Huda toča je padala, debela kot oreh. — Na Nemškem, posebno v okrožju Stuttgarta se nahajajoči dolini Eyahta, je ob 11. uri v noči udrla voda. V Balingenu je utonilo 10 oseb, veliko hiš je razrušeno, pokopališče je popolnoma razorano, vsi križi so porušeni. V Frommernu pogrešajo 16 oseb, 8 hiš je zrušenih. V Lauffenu se je utopilo 5 ljudij in 30 goved, a 9 hiš je razrušenih. Škoda na mostovih znaša 300.000 mark. V Echingenu in v drugih mestih so bile tudi velike nesreče, a brez človeških žrtev. — V Kobersdorfu (Ogersko) je porušeno 18 hiš, 18 oseb so izvlekli iz vode, 32 pa jih še pogrešajo. Vsled nevihte, ki je zadela občine Schwarzenbach, Schlatten in Hochwolzersdorf pri dunajskem Novem Mestu, vsi mostovi so zrušeni, 12 oseb je mrtvih in veliko živali je ugonobljeno. Polja in livade so za več let neuporabljive. Škoda v teh treh krajih je

cenjena čez 320.000 gld. Vojaštvo je prišlo na pomoč. Nevihta na Ogerskem je v okraju Pečuh spodkopala železniški nasip, da je tovorni vlak skočil s tira. Petnajst vagonov je bilo zdrobljenih. Izmej železniškega osovja ni bil nikdo poškodovan. Promet je bil vsled te nezgode več ur zaprt in so vlaki imeli znatne zamude.

To so pač grozna poročila o nesreči. Vsled tega moramo pri nas le hvaliti Boga, da imamo tako vreme, dasi precej deževno. Tukaj doslej še ni bilo ne povodnji ne hude toče.

Nov potres v Florenci, ki se je pojavil 6. t. m. zjutraj ob 1/2 2. uri z močnim sunkom, za katerim sta bila še dva bolj rahla, je povzročil nov strah in naredil zopet nekoliko škode. Neko staro, že pri prvem potresu poškodovano hišo so morali sprazniti, druge škode menda ni bilo v mestu. Pač pa so se v okolici zrušile nekatere hiše. Ljudje so v mestu bežali iz hiš na javne prostore. Vse gostilne in kavarne so ostale odprte tudi 7. t. m. celo noč, kašini in javni vrtovi so bili razsvetljeni, fjakerji vsi na svojih prostorih, gasilci in vojaki pripravljeni. Noč je pa minula mirno. Geodinamik prof. Bertelli tolaži prebivalstvo, naj bode mirno in zagotavlja, da novi sunki, tudi če bi se ponavljali, ne morejo biti nevarni. Prebivalstvo se je res pomirilo.

Razkralj Milan in njegov upnik. — Milanu se godi v Parizu jako slabo. Denarja nima, srbske državne blagajne so prazne, kredita pa ni nikjer nič. Najhujše zlo pa je, da stari upniki veselega razkralja neusmiljeno preganjajo. Jeden teh upnikov, na čigar tirjatev je bil Milan po svoji navadi popolnoma pozabil, se je grozno maščeval. Napadel je Milana na ulici in ga s palico tako naklestil, da je razkralj jel kri bljuvati. Siromašni Milan. Sic transit gloria mundi!

Presičja kuga na Ogerskem. — V Steinbruchu pri Budimpešti je nastala presičja kuga. Od 17. maja do 4. t. m. je crknilo tam 6724 presičev; 2709 so poklali bolnih, zdravih pa 23.028 glav. V tamošnjih presičjih postaja za rejenje je še 55 do 60.000 glav. Škoda znaša vsled tega več milijonov gld. — Ogerski minister je izposloval pri avstrijski vladi, da more pripeljati vsak teden 3000 ogerskih presičev na dunajski trg, ali le pod strogim nadzorstvom. Koliko časa pa bode strogo nadzorstvo pomagalo, da ta pošast ne okuži tudi naše polovice, to se pokaže. Iz tega dovoljenja pa zopet spoznamo, kakó popustljivi so na Dunaju nasproti Madjarjem.

Nova navarnost za domače živali. — V južni Ogerski se je pokazala v veliki množini nekaka vrst muh, ki uničujejo konje, rogato žival in presiče v taki množini, da so uzročile doslej že do 100.000 gld. škode. Tudi divja zverina ni brez nevarnosti od teh muh. V nekem ogerskem mestu so se pokazale te muhe v taki množini, da se jim je moralo ljudstvo skrivati. Iz krajev, kjer gospoduje ta pošastna muha, poročajo, da muhe napadajo živino na gobcu, nosnicah in očeh, da vsled dobljenih ran živina crkne v eni uri kljub vsej pomoči. Najmočnejši bik postanejo žrtev v kratkem času te male muhe prav tako, kot najslabejša ovca. V mnogih krajih se borijo proti temu sovražniku na ta način, da obdelavajo polja po noči in opravljajo druge opravke, po dnevu pa živino v hleve zaprejo. No to sredstvo dosti ne pomaga, ker muhe prodirajo tudi v hleve in uničujejo živino, ki se ne more braniti. — Skoro neverjetno zveni ta novica, ali takó čitamo v raznih listih, da o resničnosti ni več dvomiti.

Književnost.

Izbrane pesmi. Zložil Anton Funtek. — Te krasne, v vsakem pogledu dovršene pesmi so izšle v dvojnatem snopiču „Slov. knjižnice“ št. 39 in 40., ki je lično natisnen. Ta snopič je posvečen Ljubljani, ne razdejani, marveč obnovljeni. Cena 50 kr. Naročniki so jih dobili za 30 kr. Umeje se, da vsak daljši iztis morajo plačati tudi oni 50 kr., ker za-se potrebujejo pač le po en iztis, vsi ostali so za — nenaročnike. Ako

prodamo vso zalogo, dobi Ljubljana 200 gld. Razposlali smo tudi nabiralne pole, ali doslej brez uspeha.

„Bele noči“. Sentimentalen roman (iz spominov sanjalca); spisal glasoviti ruski pisatelj Fedor Mihajlovič Dostojevski, poslovenil J. J. Kogej. Cena 25 kr. s poštnino vred. Ta roman je bil dovršen še le te dni; onim, ki so ga že naročili, ga razpošljemo v par dneh.

„Knjižnica za mladino“. Snopič za junij izostane, ker izide koncem julija dvojnati snopič št. 6-7. z raznovrstnimi pripovedkami dveh znamenitih čeških pisateljic Elišk'a Krasnohorská in Bogomila Klimšová. — Prosimo prav uljudo, da bi drugi slov. listi ponatisnili to naznanilo.

Jubilej hrvaškega gledališča. — Dne 10. t. m. navršilo je 55 let, da so prvokrat predstavljali hrvaški v sedanjem zagrebškem gledališču. Igrali so narodno glumo „Juran in Sofija“, kojo je napisal pok. zgodovinar Kukuljevič. Navdušenje tedanjih Hrov je bilo nepopisno. Prolog predstavi je zložil pok. Ivan pl. Mažuranič. Zgodovina hrvaškega gledališča od tega časa do danes, bo opisana v knjigi „Povjest hrv. kazališta“, koja izide še to leto in mogoče tudi pred otvorenjem novega gledališča.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se si občinstvu priporoča za obilen obisk.

Anton Obidič čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovencem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Anton Fon v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči na ravno brisko vino.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil lastna tvornica kož v Rupi pri Gorici. — Zaloga v Gorici, Raštelj 9.

Ivan Reja gestilničar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriške in drugim Slovencem a Trstu, kajti v istej se točijo le pristna vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa.

Priporoča se posebno Slovencem, ki pridejo po opravkih v Trst.

Kuhinja prav dobra in po ceni.

PIVO

Tržaška eksportna pivovarnica v Senožčah (pri Divači) ima za Gorico in okolico v ulici

Morelli št. 12

svojo zalogo in priporoča cenjenemu p. t. občinstvu svoja izvrstna dobro uležana piva v sodih po 1/4 — 1/2 — 1/4 — 1/8 hektl., istotako tudi v steklenicah po 1/2 litra.

Hitro postrežbo zagotavlja z vsem spoštovanjem

udani

Gustav Scholz,
zastopnik.

Zelene kumare (gurke)

kupi bodisi v večjih ali manjših množinah. — Najcenejše ponudbe prosí C. Borrmann, Halle a/d Saale, Deutschland, Streiberstrasse 3.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobne.

Usnjate zavornice

(Bremsklotz)

Patent v vseh državah

prekosijo vse dosedanje zavornice, ker delujejo popolnoma mirno in gotovo, drže mnogo boljše, ne obrabljajo tako kolesnih obročev in so mnogo ceneje. Vojaška in druga oblastva se je pripoznala kot najboljšo in je tudi uvedla. — Zastopstva in edine zaloge se odhajajo. Prospekti gratis.

Tovarnar: H. Köhler, Breslau, Parkstr. 13

Saunig & Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

Laneno-oljnati

firnež

najboljše vrste prodaja na debelo in drobno

Adolf Hauptmann

tovarna firnisa v Ljubljani.

Ilustrovane cenike o potrebsčinah za obrt, šolo in hišo pošiljam na zahtevanje brezplačno in poštnine prosto.

„Kazipot“ za leto 1895-96. je izšel! Dobi se v tiskarni za gl. 1.20, s pošto 10 Kr. več.